

TALOUSARVIO 2024
JA
TALOUSSUUNNITELMA
2025-2026

Kunnanhallitus 28.11.2023 § 223
Kunnanvaltuusto 14.12.2023

Sisällys

1. JOHDANTO	3
1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2024	3
1.2 Kuntastrategia	5
1.3 Organisaatorakenne	6
1.4 Taloussuunnittelua koskevat säännökset	7
2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET	9
2.1 Suunnitteluperusteet ja kehitysnäkymät	9
2.3 Konsernijohdolle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet	12
3. KÄYTTÖTALOUSOSA	14
3.1 Toimintakulujen jakautuminen	14
4. ELINKEINOPROSESSI	14
4.1 Elinvoimapalvelut	15
4.1.1. Elinvoimapalveluiden käyttötalouden määräraha	15
4.1.2. Elinvoimapalveluiden toiminnalliset tavoitteet	15
4.1.3. Utajärven Yrityspuisto Oy	20
4.1.4. Hankkeet	21
4.1.5. Strategian toteuttaminen	25
4.2 Elinympäristöpalvelut	26
4.2.1. Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat	26
4.1.3. Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet	27
4.2.2. Kiinteistöosakeyhtiöt	32
5. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI	34
5.1 Hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden määräraha	34
5.2 Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet	35
5.3 Henkilöstösuunnitelma	37
6. HYVINVOINTIPROSESSI	38
6.1 Hyvinvointipalvelut	38
6.1.1 Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määräraha	39
6.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet	39
7. KASVATUSPALVELUT	43
7.1 Kasvatuspalveluiden käyttötalouden määräraha	43
7.2 Kasvatuspalveluiden määrärahan jakautuminen	44
7.3 Kasvatuspalveluiden toiminnalliset tavoitteet	44
8. TULOSLASKELMAOSA	48

8.1 Tuloslaskelmaosan tavoitteet ja tunnusluvut	49
9. INVESTOINTIOSA	51
10. RAHOITUSOSA	52
10.1. Rahoitusosan tavoitteet ja tunnusluvut.....	52
11. TALOUSARVION SITOVUUS.....	54
12. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA	55

1. JOHDANTO

1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2024

Kulunut vuosi on ollut sekä globaalisesti että kansallisesti merkittävä. Venäjän hyökkäyssota jatkuu yhä, energiakriisi ja geopoliittiset jännitteet varjostavat maailman talouden näkymiä. Inflaatio on kiihtynyt ja korot ovat nousseet. Energiakriisin ja talouden kasvun hidastuminen ovat varjostaneet vuotta. Investoinnit ovat jäätyneet, asuntotuotanto on jämähtänyt lähes paikalleen, vienti on heikentynyt ja julkisen sektorin tilanne on heikko ja velkaantuminen on kasvanut. Suomi on ajautunut tämän vuoden aikana taantumaa ja talous näyttää supistuvan vielä loppuvuotta kohden mentäessä talousarviota laadittaessa.

Hallitusohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumisen myötä Suomen talouden kasvun ennustetaan elpävän jo vuonna 2024. Inflaatio hidastuu, kotitalouksien ostovoima paranee, kulutus kasvaa ja investoinnit sekä vienti kääntyy kasvuun. BKT ennustetaan kasvavan 1,2 prosenttia. Lisäksi on ennustettu, että vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Tällä on myös merkittävä vaikutus talouden kasvussa.

Tämän vuoden aikana on nähty kansallisella tasolla vihreän siirtymän tuomat mahdollisuudet, joita jo olemme rakentaneet strategiaamme mukaisesti eteenpäin useamman vuoden ajan. Suomeen kaavallaan tällä hetkellä merkittäviä 140 miljardin vihreän siirtymän investointeja, joilla on jo lähitulevaisuudessa merkittävä rooli sekä talouden kasvun sekä ilmasto- ja luontokadon ehkäisyn mahdollistajana. On esitetty näkemyksiä, että jo muutaman prosentin investointien toteutuminen mahdollistaisi vuosikymmenen loppupuolella merkittävät kasvuluvut Suomessa.

Kuntataloudella on edessään vaikeat ajat. Yleisesti nähdään, että kuntien tulos putoaa ja niiden lainakanta kasvaa lähes kahdella miljardilla eurolla vuonna 2024. Kunnat ovat saaneet sote- uudistuksen aikana kerta-luontoisia verohäntiä, jotka ovat tukeneet kuntataloutta muutaman viime vuoden aikana. Tällä hetkellä ei ole näköpiirissä tällaisia rakenteita, joten kuntatalous kääntyy pikkuhiljaa kohti normaalia. On myös huomattava, että kuntien taloutta painaa investointien rahoittamisen haasteet. On ennustettu, että kuntien vuosikate heikkenee, ja tällöin yhä suurempi osa investoinneista joudutaan rahoittamaan velalla, ellei tulopohjaa vahvistavissa mahdollisuuksissa onnistuta. Tämä on myös meidän haasteemme ja mahdollisuu-temme.

Utajärven kunnan ensi vuoden talousarvioon sisältyy taloudellisia haasteita toimintakatteen heikkenemisen myötä, johon ovat vaikuttaneet erityisesti kansalliset palkkatarkistukset ja hintojen nousu. Hyvinvointi-alueuudistuksen seurauksena myös kunnan valtionosuudet heikkenevät ensi vuoden osalta. Uudistuksen seurauksia tulevien vuosien osalta on vaikea ennustaa, sillä rahoitusuudistukset ovat vielä pahasti kesken. Elämme parhaillaan murrosvaiheessa. Jotta voimme jatkossa rakentaa hyvän elämän toimintoja ja palveluita, niin tulemme tarvitsemaan valtiosta riippumattomia tulolähteitä. Näin ollen on erityisen tärkeää viedä eteenpäin vihreän energian hankkeitamme ja sen hyödyntämiseen liittyviä vihreän siirtymän investointimahdollisuuksia. Valtuustomme on itsearviointinsa myötä tähän antanut vahvan tuen. Näillä hankkeilla voimme aidosti vahvistaa itsenäistä tulopohjarakennettamme, jolloin meillä on hyvät mahdollisuudet selvittää tästä muutoshetkestä yli 16 vuoden ajanjaksonaikana muodostuneen ylijäämäisen talouden puskurimme tukemana. Mutta pitemmän päälle tämä ei riitä, vaan tarvitsemme napakasti myös yllä kuvattuja suoria tulovirtoja, jolla voimme kuitata jo tehtyjä investointeja. Investointivelkamme on suuri ja myös lähitulevaisuuden tarpeemme.

Ensi vuonna etenemme strategian toimenpideohjelmien mukaisesti. Käynnistämme uuden koulun rakentamisprojektin, teemme strategista maahankintaa ja rakennamme teollisuusalueiden infraa. Tavoitteena on, ettemme ensi vuonna ota lisälainaa investointeihin. Strategiamme mukaisesti vahvistamme Yrityspuisto Oy:n toimintaa ja kehitämme elinkeinoelämää erityisesti Hietaselän ja Mustikankankaan lähien energia- ja kiertotalouslähtöisillä teollisuusalueilla ja keskitämme Humanpolis Oy:n toimintaa entistä vahvemmin matkailun edistämisen toimenpiteisiin. Lisäämme myös kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistyöhön taloudellisia resursseja osallistamaan budjetointiin ja kulttuuritapahtumiin sekä vahvistamme liikuntapalveluiden

henkilöstöresursseja. Lisäksi teemme aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen rajapinnoilla ja pidämme huolta laajasta palvelutarjonnasta erityisesti lapsiperhepaketin ja laajan opetussuunnitelman ja opintotuen tukemana. Teemme laadukasta työtä eri-ikäisten hyvinvointia tukevien toimintojen osalta yhteistyössä järjestöjen kanssa pitäen hyvän järjestöavustusten tason edelleen.

Kunnan toiminnan ja menestyksen mahdollistavat monet ulkopuoliset ja myös omat sisäiset asiat.

Elämme osana globaalia epävarmaa maailmaa, jolloin eritasoisia yllätyksiä voi tulla yksittäin tai useita samaan aikaan. Näihin meidän tulee varautua joka hetki toiminnassamme myös ensi vuonna. Voimme vaikuttaa osaltamme tulevaisuuden suuntaan selkeään vahvan strategiamme ja sitä tukevan elinkeino- ja hyvinvoinnin verkostoyhteistyön kautta. On tärkeää, että voimme herättää toiminnassamme luottamusta ja sitä kautta saamme elää tätä muuttuvaa toimintaympäristöä yhdessä kumppaneidemme kanssa myös ennakoiden. Jalat rohkeasti maassa ja yhdessä innovaatioiden meillä on hyvät näkymät edetä ja yhdessä voimme luoda kivijalkoja ja rakenteita, jotka vahvistavat tulopohjaamme.

Kunnan talousarvio 2024 ja sitä tukevat suunnitteluvuodet on laadittu valtuuston strategian itsearviointin sekä valiokuntien ohjauksen ja valtuustoseminaarin linjauksien pohjalta.

Kiitän lämpimästi talousarviovalmisteluun osallistunutta henkilökuntaa sitoutumisesta ja erinomaisesta työstä sekä luottamushenkilöitä luottamuksesta ja selkeistä linjauksista valmistelumatkan varrella. Lisäksi kiitän koko henkilöstöä sekä teitä kuntalaisia, yhdistyksiä, yrityksiä ja verkostoyhteistyökumppaneita ihmisläheisestä työstänne, palautteestanne ja panoksestanne, jota teette kuntamme ja meidän yhteisen tulevaisuutemme hyväksi.

”Utajärvellä teemme pikkuisen paremmin ihmislähtöistä hyvää elämää ja yrittäjyyttä yhdessä kasvaen”

Anne Sormunen,
kunnanjohtaja

1.2 Kuntastrategia

Kuntastrategian tarkoitus ja tausta

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava strategia, joka on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Strategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä toimenpiteistä. Utajärven kunnan strateginen painopiste on yhdessä tehtävä elinvoimainen Utajärvi, joka tehdään hyvinvointityön ja elinkeinoelämän yhteistyönä. Tavoitteenamme on tehdä kasvua.

Kuntastrategia yhteistyön tuloksena

Strategiaa on päivitetty tämän valtuustokauden alussa perustuen edellisen valtuuston antamaan perintöön sekä uuden valtuuston linjaamiin painopisteisiin. Nyt laadittu strategia asiakirja sisältää kuntalain 37 §:n pohjalta muodostetun yhteisen tahtotilan kunnan visiosta vuoteen 2040 sekä näkemyksen toimintakulttuurista, kehittämisen painopisteistä sekä valtuustokauden tavoitteista vuoteen 2029.

Utajärven visio

Vision mukaan Utajärvi on vuonna 2040 onnellisuuden ja yrittämisen edellytyksiä luova kunta, jossa kuntalaisilla ja yrittäjillä on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää kylämäistä yhteisöä. Utajärvellä on laadukkaat palvelut ja sijainti. Tavoitteena on kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”.

Valtuustokaudella 2021–2025 kunta pyrkii askeleen lähemmäksi visiotamme tukemalla kuntalaisten onnellisuutta, yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kuntalaisten hyvinvointia sekä vahvistamalla kunnan yritys- ja elinkeinoelämää.

Tavoitteet

Utajärven tavoitteena on luoda elinvoimaisuuden kierrettä ja kunta tulee tunnetuksi onnellisista asukkaistaan ja luotettavista yrityskumppanuuksistaan, mikä houkuttelee alueelle uusia yrittäjiä ja asukkaita. Inno- kas ja onnellinen yhteisö on kunnan elinvoiman lähde.

Päätavoitteet:

1. Utajärvi luo edellytyksiä onnelliselle elämälle – pikkuisen paremmin kuin muut
2. Lisäämme elinvoiman kasvua hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteistyönä
3. Mahdollistamme hiiliviisaiden ratkaisujen syntymistä

Päämääränä on, että:

Utajärvi on hyvä paikka asua!

Laadukkaiden ja ihmislähtöisten palveluiden jatkuva rohkea kehittäminen!

Osallisuus kehittämisen keskiössä!

Onnellinen Utajärvi tehdään yhdessä positiivisella asenteella!

Edistämme turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä verkostojen kanssa!

Meillä on yrittäjähenkinen ja kannustava ilmapiiri! Hyödynnämme monipuolisia yrittämisen mahdollisuuksia! Olemme luotettava kumppani yrittäjille!

Tulevaisuuden Utajärvi tehdään yhdessä, minkä vuoksi tämän strategian valtuustotason toimenpiteitä työstetään eteenpäin konkreettiseksi toiminnaksi jokaisella toimialalla ja yhdessä yhteisöjen kanssa.

Strategian toteutumisen arviointi

Strategia on elävä asiakirja, joten sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti osana tilinpäätöstä ja sitä päivitetään kerran valtuustokaudessa valtuustokauden vaihtuessa. Tällä tavalla varmistetaan myös strategian tarkoituksenmukaisuus. Strategiaa ja niihin liittyviä ohjelmien sisältöjä arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Arvot eli strategiaa edistävät johtamisen periaatteet

Sitoutuminen

Osallistumme aktiivisesti kunnan kehittämiseen ja autamme ja kannustamme toinen toisiamme. Kannamme vastuumme päätöksistä ja sitoudumme niiden toteuttamiseen ja seurantaan.

Inhimillisuus

Olemme helposti lähestyttävä, luotettava ja yhteistyötä arvostava kumppani. Toiminnassamme korostuu tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Pyrimme kaventamaan hyvinvointieroja.

Avoimuus

Olemme rehellisiä ja vuorovaikutteisia viestijöitä. Huomiomme kaikkien mielipiteet ja kunnioitamme toisiamme. Puhumme toisillemme arvostavasti ja tuomme asiat esille objektiivisesti.

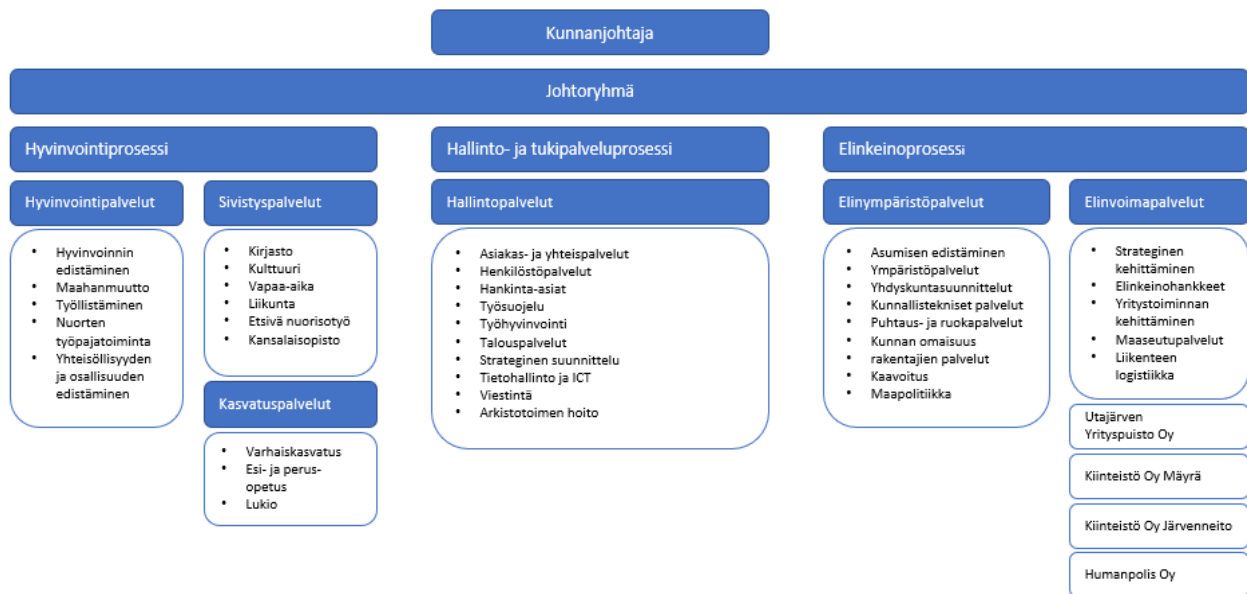
”Näiden arvojen kautta rakennamme yhdessä rentoa luottamuksen ilmapiiriä, jossa asioita voidaan tehdä myös pilke silmäkulmassa pikkuisen paremmin kuin muut”.

1.3 Organisaatorakenne

Kaavio. Utajärven kunnan luottamushenkilöorganisaatio.

Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Kunnanhallituksen jäsenten vaali suoritettiin keväällä 2023.

Toimikunnat ja työryhmät

Vaalitoimikunta	Liikenneturvallisuusryhmä
Yhteistyötoimikunta	Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

Kunnassa on kaksi pääprosessia, jotka ovat hyvinvointiprosessi ja elinkeinoprosessi. Hyvinvointiprosessiin kuuluvat hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden sekä kasvatuspalveluiden toimialat. Elinkeinoprosessiin kuuluvat elinvoimapalvelut, elinympäristöpalvelut, asumispalvelut, Utajärven Yrityspuisto Oy, Kiinteistö Oy Järvenneito, Kiinteistö Oy Mäyrä ja osakkuusyhteisö Humanpolis Oy.

1.4 Taloussuunnittelua koskevat säännökset

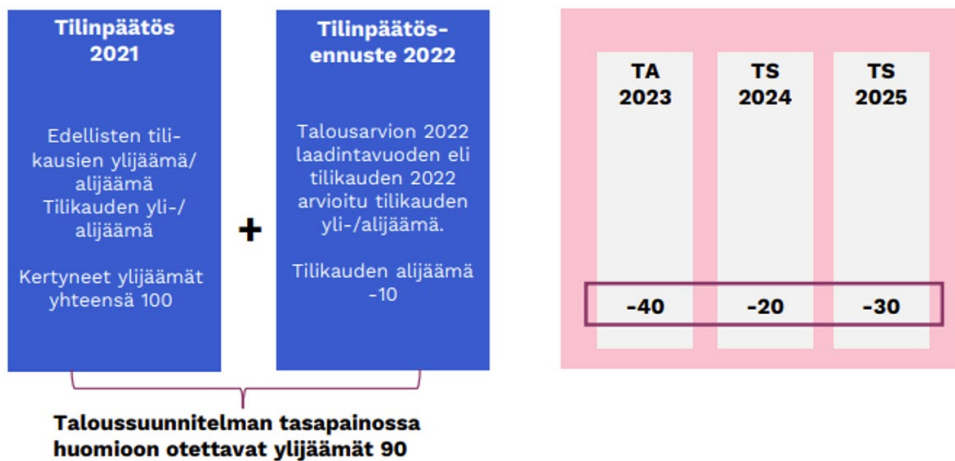
Taloussuunnittelun valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttamisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 14 §:ssä.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä taloussuunnitelma (KuntaL 14 §). Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi taloussuunnitelma ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Taloussuunnittelun hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnittelun ensimmäinen vuosi (KuntaL 110.1 §).

Taloussuunnittelun valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntasuunnitelmaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnittelussa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet (KuntaL 110.2 §). Taloussuunnitelmaan tulee ottaa tehtävien ja toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä tulee osoittaa, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Taloussuunnittelussa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4 §).

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen (Kuntal 110.3 §). Alla kaavakuva tasapainon määritelmästä (Kuntaliitto: Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio- ja suunnitelma).

Kunnan säännöt ja ohjeet:

Hallintosäätö, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, poistosuunnitelma, konserniohje, hyvä hallinto- ja johtamistapa Utajärven kunnan tytäryhtiöissä, riskienhallintapolitiikka, tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka, hankintaohje.

2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET

2.1 Suunnitteluperusteet ja kehitysnäkymät

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon alijäämä suhteessa BKT:hen pieneni viime vuonna 0,2 prosenttiin. Myös vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä alkuvuoden suotuisan tulokehityksen hiipuessä. Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienenemisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää kuitenkin vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Valtionosuuksia laskee indeksijarrun lisäksi myös sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, jonka vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi kuluvan vuoden osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen välinen epätasapaino leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025.

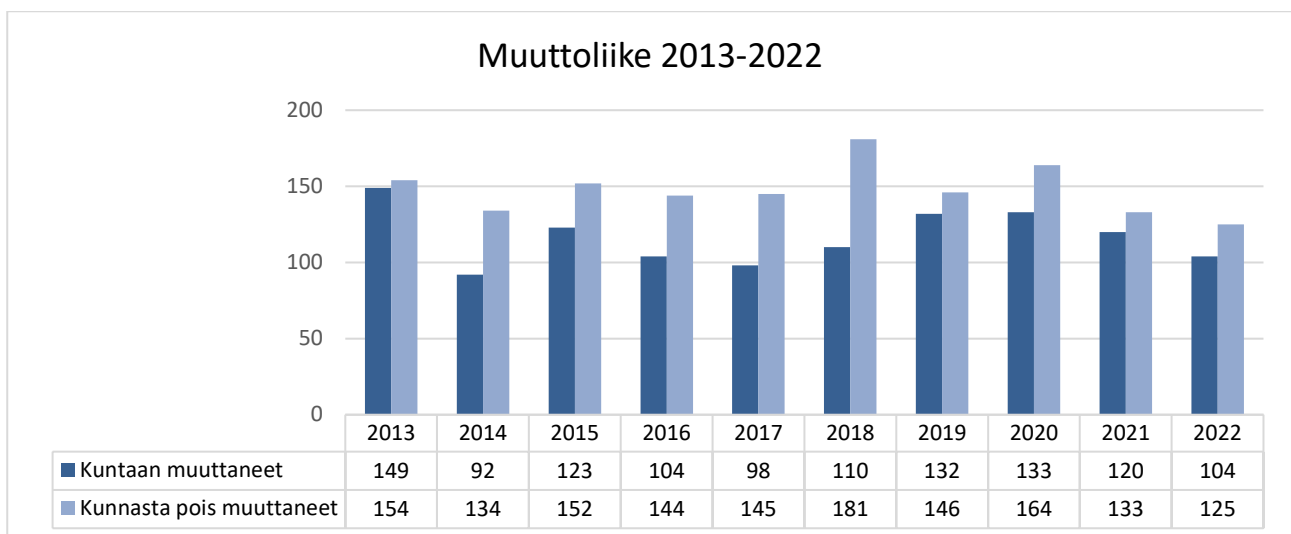
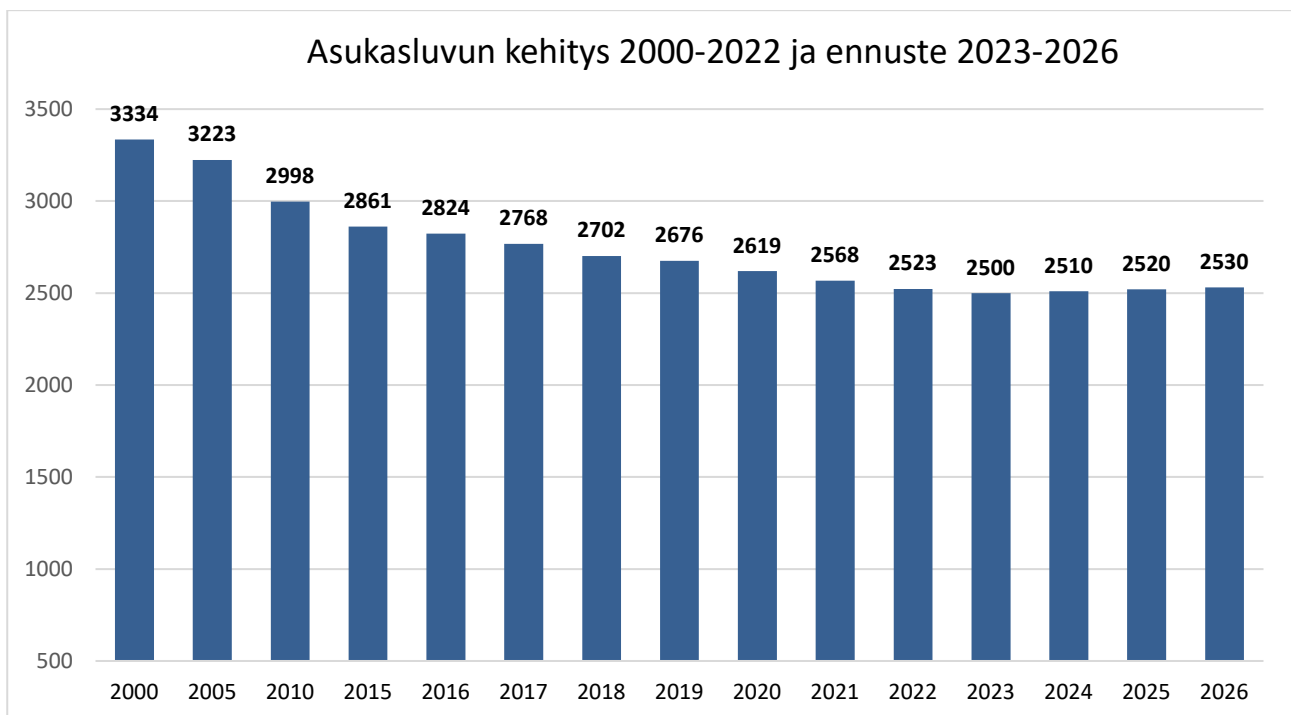
Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvu-uralleen vuoden 2023 jälkeen. Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velkasuhde kasvaa vain hieman vuosina 2024–2027. (Valtiovarainministeriön julkaisu; Talouskatsaus syksy 2023)

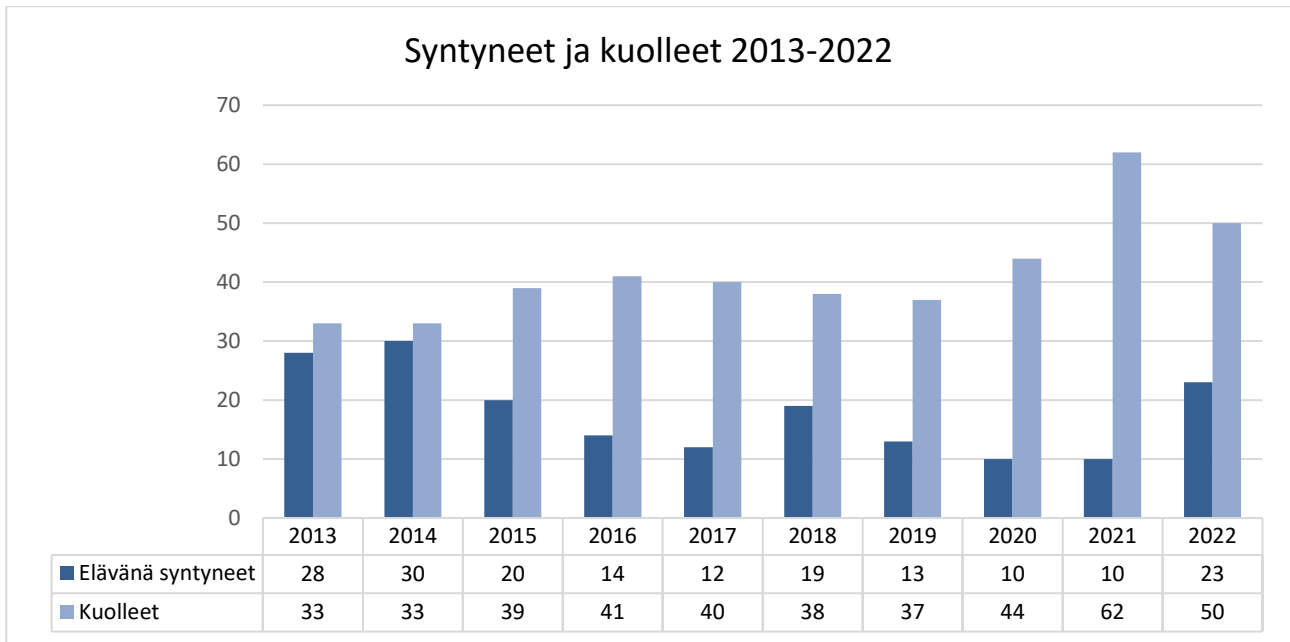
Utajärven kunnan syksyllä 2019 käydyissä talousarvioraamikeskusteluissa tuotiin esiin kunnan taseen ylijäämät ja niiden käyttömahdollisuudet. Keskusteluissa päädyttiin siihen, että näitä ylijäämiä voitaisiin purkaa hallitusti. Vuosittaiseksi tuloslaskelman alijäämäksi sallittaisiin strategian mukaisista toimenpiteistä muodostuneet kulut siten, että ne olisivat enintään 150 000 euroa vuodessa.

Vuoden 2024 talousarviossa strategiabudjetin osuus (ulkoinen ja sisäinen) on 70 400 euroa. Summa on laskenut, sillä varhaiskasvatusmaksujen sisäisestä korvaamisesta on luovuttu.

Talousarviovalmistelussa käytettiin valtionosuuksien ja verotulojen arvioinnissa Kuntaliiton antamia laskelmia ja ennusteita. Suunnitelmavuosien 2025–2026 budjettilukuihin tulee suhtautua suuntaa antavina, sillä v.2025 TE-uudistuksen kustannusvaikutukset ovat vielä hyvin karkeita arvioita. Lisäksi hyvinvointialue Pohjeen säästösuunnitelmia (mm. vuodeosaston lakkauttaminen) ei ole arvioitu luvuissa, sillä päätöksiä niiden osalta ei ole vielä tehty.

TAULUKOT

2.2 Hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalain 1 §:n mukaisesti kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Hyvinvointia edistääkseen kunta:

- kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti,
- tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet sekä -odotukset ja luo sille edellytyksiä mm. hyvinvointipalveluilla,
- ehkäisee ja vähentää aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta ja
- tiedostaa, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Utajärven kunta on allekirjoittanut maakunnallisen hyvinvointisopimuksen vuosille 2019-2025, jossa kunnat ovat sitoutuneet yhteiseen hyvinvointikäsitukseen ja haluun edistää ja kehittää pohjoispohjalaisten hyvinvointia. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken. Hyvinvointityö toimii tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa. Hyvinvointipalveluiden vastuulla on myös huolehtia, kehittää ja suunnitella kunnan hyvinvoinnin ja sivistystyön palvelut.

Hyvinvoinnin toimintaa ohjaavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja -kertomukseen sisältyvät hyvinvoinnin kehittämisen ja edistämisen painopisteet. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on nostaa hyvinvoinnin tärkeimmät strategiset painopisteet kolmesta eri ryhmästä näkyviin, sekä tuoda näkyville keinot tavoitteisiin pääsystä. Ryhmät ovat lapset- ja nuoret, kaikki kuntalaiset ja ikäihmiset. Vuosittain laaditaan tavoitteellisesti painopistealueet, suunnitelmat, resurssit ja mittarit, joiden avulla toiminnasta raportoidaan valtuustolle vuosittain. Hyvinvointisuunnitelma ohjaa sekä hyvinvointi-, elinkeino- ja tukiprosesseja että myös sidosryhmien toimintasuunnitelmia ja arviointikertomuksia (mm. järjestöjä ja kyläseuroja). Raportin kautta saadaan valtuustotasolle tiedoksi myös sidosryhmien konkreettiset kuntalaisten hyvinvoinnin toiminnot. Näiden avulla hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Lisäksi raportoinnin tukena on kaksi kertaa valtuustokaudessa tehtävä onnellisuuskysely.

Hyvinvoinnin edistämisen strategiatason painopisteet vuoteen 2024 ovat:

Lapset- ja nuoret: Strateginen tavoite: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta

- Jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä, josta tulee hyvä mieli.
- Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.
- Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
- Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen

Kaikki kuntalaiset: Strateginen tavoite: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta.

- Työllisyyden edistäminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
- Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.
- Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.
- Turvallisuuden edistäminen.
- Kansansairauksien ehkäisy.

Ikäihmiset: Strateginen tavoite: Iäkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen

- Turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne.
- Yksinäisyyden vähentäminen.
- Kaatumisen ehkäisy

Kaikki toimialat tarkastelevat omalta osaltaan näitä painopisteitä oman talousarvioaraamisensa kautta ja poimivat ne painopisteet, joihin talousarviossa on osoitettu toiminnallista resurssia.

2.3 Konsernijohdolle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista (Kuntal 14 §). Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Utajärven kunnan hallintosäännön 20 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja kuntalain 48 §:n mukaisesti.

Utajärven kunnan konserniohje on hyväksytty vuonna 2017. Konserniohjeessa määritellään Utajärven kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapolitiittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen.

Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tytäryhteisöjen tulee huomioida toiminnassaan Utajärven kunnan strategia ja osallistua omalta osaltaan sen toteuttamiseen.

TAVOITE	TOIMENPIDE/MITTARI
Raportointi kunnanhallitukselle, krt/vuosi	4 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/ vuosi	2 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/ vuosi	Vähintään 1 kertaa vuodessa
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/ vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä

Kuntakonsernin rakenne:

Tytärtytiöt: Kiinteistö Oy Järvenneito, Kiinteistö Oy Mäyrä, Utajärven Yrityspuisto Oy

Kuntayhtymät: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Osakkuusyhteisöt: Humanpolis Oy, Asunto Oy Utajärven Anttilanhovi

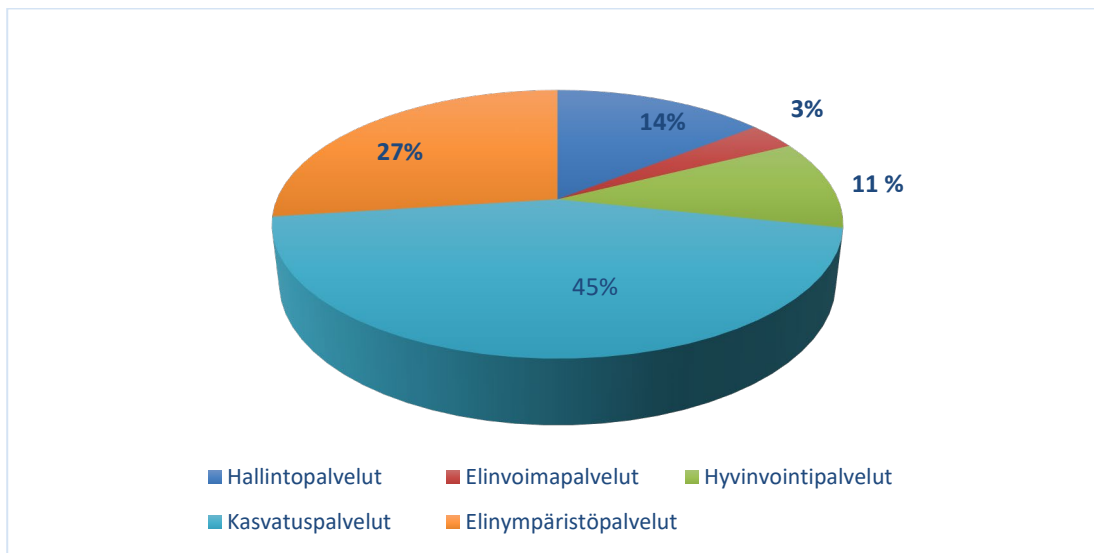
Muut omistusyhteisöt: As. Oy Utajärven Jokihovi, As. Oy Utarivi, As. Oy Utajärven Sillankulma, Oulun-
kaaren Työterveys Oy.

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1 Toimintakulujen jakautuminen

Käyttötalousoosassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötalousoosan kokonaisuuksista, joille tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita esitetään.

Alla kunnan toimintakulujen jakautuminen vuonna 2024

4. ELINKEINOPROSESSI

Kunnan elinkeinoelämän roolia on arvioitu kesällä 2023 valtuustokauden puolenvälin itsearviontikyselyllä. Siinä todettiin, että yritys- ja elinkeinoelämän edistäminen on ykkösprioriteetti, jolla vahvistetaan talouden tulopohjaa. Elinkeinoelämän kehittäminen vihreän siirtymän ja energiahankkeiden sekä strategisten maa-hankintojen osalta kaavoitusten tukemana koettiin tärkeäksi. Alueellisessa yhteistyössä oli lisäkehittämistarpeita.

Kunnan elinkeinoprosessi käsittää kunnan omat elinvoimapaalvelut, joilla mahdollistetaan strategisten kärkihankkeiden toteutuminen ja strategiabudjetin hallinta sekä tytäryhtiö Utajärven Yrityspuisto Oy:n ja alueellisen osakkuusyhtiö Humanpolis Oy:n sopimuksen mukainen strategiaa tukeva toiminta. Yrityspuisto Oy:n sopimusta päivitetään vuosittain ja Humanpolis Oy:n sopimusta Rokua Geopark auditoinnin yhteydessä. Osakeyhtiöiden toimintaa arvioidaan säännöllisesti hallintosäännön mukaisesti.

Elinkeinoprosessiin kuuluvat myös elinympäristöpalvelut sekä kunnan asumispalveluiden palvelukokonaisuudet. Kunnanjohtaja, Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja ja elinympäristöpalveluiden johtaja muodostavat kunnan elinkeinojenjohtotiimin, jonka kautta säännöllinen yhteistyö yhtiön ja kunnan välillä mahdollistuu. Tämän lisäksi Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja on kunnan johtoryhmän jäsen ja hänellä on läsnäolo-oikeus elinkeinovaliokunnan kokouksissa. Humanpolis Oy:n operatiivista yhteistyötä tehdään Yrityspuisto Oy:n ja elinympäristöpalveluiden kautta mm. ympäristöjaostossa. Kunnan elinkeinoprosessi käsittää kunnan omat elinvoimapaalvelut, joilla mahdollistetaan strategisten kärkihankkeiden toteutuminen ja strategiabudjetin hallinta sekä tytäryhtiö Utajärven Yrityspuisto Oy:n ja alueellisen osakkuusyhtiö Humanpolis Oy:n

sopimuksen mukainen strategiaa tukeva toiminta. Elinkeinoprosessiin kuuluvat myös elinympäristöpalvelut sekä kunnan asumispalveluiden palvelukokonaisuudet.

Kunnan elinkeinoelämän roolia on arvioitu viime valtuustokaudella osana valtuuston itsearviontia syksyllä 2020 ja nykyisen valtuuston kanssa valtuustoseminaarissa syyskuussa 2022. Valtuusto on linjannut, että Utajärven Yrityspuisto Oy:tä kehitetään ja resursoidaan strategian mukaisesti kehitysyhtiönä

Talousarviossa esitetyn elinvoimapaalvelun resurssien kautta kehitetään tytäryhteisöjen toiminnan lisäksi kunnan poikkitoiminnallista elinkeinoelämää ja resursoidaan strategian toimenpideohjelmaa tukevia toimenpiteitä ja kehittämishankkeita, sidosryhmäverkostoyhteistyötä ja koko kunnan markkinoinnin sekä viestinnän toimenpiteitä. Elinvoimapaalveluiden resurssien kautta mahdollistetaan myös alueellinen ja kansallinen verkostoyhteistyö. Tämä tapahtuu käytännössä mm. kuntaverkoston, eri kehitysyhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen ja -verkostojen sekä Oulujokilaakson kuntien, ministeriöiden ja Kuntaliiton yhteistyön kautta. Tavoitteena on vahvistaa koko kunnan elinvoimaa, houkutella kuntaan lisää yrittäjiä ja asukkaita yhteistyössä kunnan hyvinvointi- ja elinkeinoprosessin sekä tytäryhtiöiden kanssa. Kehittämishankkeiden osalta painopiste vuonna 2023 on erityisesti hiiliviisaiden ratkaisujen toimenpiteissä.

4.1 Elinvoimapaalvelut

4.1.1. Elinvoimapaalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos % v.23-24	Muutos % v.22-24
ELINVOIMAPALVELUT					
Myyntituotot	335	0	0		
Tuet ja avustukset	81 247	0	0		
Muut toimintatuotot	0				
TOIMINTATUOTOT	81 582	0	0	0,0	-100,0
Henkilöstökulut	-66 734	-25 570	-3 479	-86,4	-94,8
Palvelujen ostot	-503 989	-535 082	-485 245	-9,3	-3,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 350	-1 000	-2 500	150,0	-78,0
Avustukset	-100 292	-33 500	-50 400	50,4	-49,7
Muut toimintakulut	-23 135	-23 940	-18 940	-20,9	-18,1
TOIMINTAKULUT	-705 500	-619 092	-560 564	-9,5	-20,5
TOIMINTAKATE	-623 918	-619 092	-560 564	-9,5	-10,2

4.1.2. Elinvoimapaalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Elinvoimapaalveluiden vastuulla on pääasiassa ”lisää työpaikkoja” ohjelmassa esitetyt tulostavoitteet. Tämän lisäksi elinvoimapaalveluissa on ns. strategiabudjettivaraus, jonka kautta tuetaan kunnan merkittäviä strategisia kehittämiskärkiä. Elinvoimapaalvelun resurssien kautta kehitetään kunnan poikkitoiminnallista elinkeinoelämää, resursoidaan strategian toimenpideohjelmaa tukevia toimenpiteitä, kehittämishankkeita ja sidosryhmäverkostoyhteistyötä ja mahdollistetaan myös alueellinen ja kansallinen ja kansainvälinen verkostoyhteistyö. Tämä tapahtuu käytännössä mm. kuntaverkoston, eri kehitysyhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen ja -verkostojen sekä Oulujokilaakson kuntien, ministeriöiden ja Kuntaliiton yhteistyön kautta. Tavoitteena on vahvistaa koko kunnan elinvoimaa, houkutella kuntaan lisää yrittäjiä ja asukkaita yhteistyössä kunnan hyvinvointi- ja elinkeinoprosessin sekä tytäryhtiöiden kanssa. Kehittämishankkeiden osalta painopiste vuonna 2024 on erityisesti hiiliviisaiden energia- ja kiertotalouden ratkaisujen toimenpiteissä. Sekä TE24 uudistuksen tullessa yhteistyön alueellinen lisääminen yritysten ja työntekijöiden välillä.

Vuonna 2024 Utajärven Yrityspuisto Oy:tä kehitetään ja resursoidaan strategian mukaisesti suunnitelmallisesti kehitysyhtiönä erillisen sopimuksen mukaisesti. Sopimusta laajennetaan koskettamaan myös yritys- markkinoinnin, yritysviestinnän ja yrityksille suunnattujen tapahtumien kokonaisuuksia osana kunnan kokonaisviestintää ja tapahtumatarjontaa.

Vuoden 2024 aikana tuetaan Humanpolis Oy:tä alueellisena yhteishanke- ja matkailuyhtiönä. Yhtiön strategiset kärkitavoitteet ovat: kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu Rokua UNESCO Global Geopark, Elinvoimainen ja houkutteleva Oulujokilaakso ja innovatiiviset ja laadukkaat palvelut. Kärkitavoitteiden toimenpiteet on esitetty ”lisää työpaikkoja” ohjelman taulukossa.

Elinvoimapalveluiden merkittäviä strategiabudjetista resursoitavia kehittämiskärkiä vuodelle 2024 ovat: lapsiperhepaketti (maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäivä kerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, korotettu kuntalaisä kotihoitoon)

Elinvoimapalveluiden edunvalvonta- ja verkostoyhteistyön vuoden 2024 strategisesti merkittäviä edunvalvontakohteita ovat:

- VT22 edunvalvonta ja kehittäminen osana Tervantieyhdistyksen toimintaa
- Tuuli- ja lähienergiakysymykset sekä vedyntuotanto: verkostoyhteistyö kohdentuu erityisesti vuonna 2023 käynnistyvien alueellisten ja kansallisten kehittämishankkeiden toimeenpanon tueksi.
- Aktiivinen Geopark yritys- ja sidosryhmäyhteistyö
- Oulujokilaakson kuntien Ysi-tiimiyhteistyö
- Ympäristöministeriön työryhmätyöskentely
- Hinku-kuntien verkostoyhteistyö
- muu kunta- ja sidosryhmäyhteistyö

Elinvoimapalveluiden hankevaraukset kohdennetaan vuodelle 2024 seuraaviin kärkihankkeisiin:

- Oulunseudun Leader, Utajärven kuntarahaosuus 24 000 euroa
- Rokua Geopark, Humanpolis Oy kuntarahaosuus 85 500 euroa
- Utajärven kunnalle, Skartalle ja VTT:lle on myönnetty Euroopan unionin puhtaaseen energiaan siirtymiseen tarkoitettua Horizon- tutkimusrahoitusta energianjakelua koskevien älyverkkoratkaisujen selvittämiseksi osana VTT:n koordinoimaa GLocalFlex -hanketta. Hankkeessa on mukana 7 Euroopan maata (Utajärven kunnalla ei omarahoitusosuutta).
- Valo-hanke, omistajanvaihdoshanke, ei omarahoitusosuutta
- Vety-pilot -hanke 10 000 euroa vuosille 2023-2025
- KASVA hankkeen Utajärven Yrityspuisto Oy omarahoitusosuus on 20 % 26 210 vuosille 2023-2025

Utajärven Yrityspuisto Oy vastaa kansainvälinen Horizon-, omistajanvaihdos-(Valo), Vety-pilot- sekä Leader-hankkeiden ja KASVA hankkeen koordinoinnista. Elinympäristöpalvelut vastaavat Biohiilen Aika, reitistö-, Oulujoen moninaiskäyttö-, Oulujoen vesistöalueen vesivisio- sekä Kiertola -hankkeiden toimeenpanosta ja arvioinnista.

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Tulostavoite:

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen.
Yrityksien määrän lisääminen.

Toimenpiteet:

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimimme verkostomaisesti.

Yrityspuiston toiminnan kehittämisen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä.

Tuemme uuden yrittäjyyden syntyä ja uusien yritysten sijoittumista paikkakunnalle sekä vahvistamme olemassa olevia yrityksiä.

Edistämme yritysten välistä yhteistyötä aktiivisesti.

Tarjoamme laadukkaan ja saavutettavan palvelun.

Kehitetään toisen asteen koulutusmahdollisuuksia sekä tarjotaan työssäoppimismahdollisuuksia

Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimimme verkostomaisesti sekä yritysten että sidosryhmien kanssa. Tiivistämme yhteistyötä erityisesti vihreän siirtymän toimenpiteitä tukevien sidosryhmien ja hankkumppaneiden kanssa ja lisäämme edunvalvontaa erityisesti poliittisten päättäjien suuntaan.

Yrityspuisto Oy: noudatetaan Utajärven Yrityspuisto Oy:n ja Utajärven kunnan sopimusta elinkeinopalvelujen tuottamisesta.

Yhtiö toteuttaa maksutonta, ennakkoivaa ja aktiivista yritysneuvontaa sekä alueen monipuolista elinkeinoelämän kehittämistä, markkinointia ja viestintää.

Toteuttaa yhteisiä tilaisuuksia, tapahtumia ja koulutuksia.

Tekee yritysalueen ja -tonttien markkinointia.

Hankkii uusia yritystiloja ja suunnittelee uusia tontteja yhteistyössä yritysten ja kunnan kanssa.

Osallistuu Mustikkakankaan, Hietaselän ja Lämpötien alueiden kehittämiseen ja osallistuu kaavoitukseen.

Hyödyntää oppisopimuskoulutuksen, työssäoppimisen ja oppilaitosyhteistyön yhteistyötä työllisyyden parantamiseksi hyvinvointiprosessin toimijoiden kanssa.

Järjestää yrittäjien kahvitilaisuuksia sekä kunta-päättäjien toivomien yritysvierailuja.

Perehtyy parhaisiin käytäntöihin muualla, osallistuu yritystukiverkoston koulutuksiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Edistää olemassa olevien hankkeita aktiivisesti sekä toimeenpanee alueen toimintaa edistäviä uusia hankkeita.

Hyödyntää ulkopuolista rahoitusta.

Kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja osallistuvat yrityspuiston hallitustyöskentelyyn.

Yrityspuisto raportoi 4 kertaa vuodessa kunnanhallitukselle, valtuustolle ja osallistuu elinkeinovaliokunnan kokouksiin.

MITTARIT (YRITYSPUISTO):

Alueellinen yhteistyö Oulujokilaaksossa: Humanpolis Oy

Syntyy vähintään 12 uutta yritystä vuonna 2024.
Yhteydenotot lisääntyvät
Kasvu ja kansainvälistyminen mahdollistunut.
1 kokonaisuus yhteistä yrittäjävalmennusta.
Vähintään 1 yhteinen suurempi yrittäjätapahtuma.
300 kappaletta toteutuneita yritystapaamisia ja/tai kartoituksia.
Vähintään 20 kpl rahoitus- ja tukihakemuksia.
UraUta messujen järjestäminen: 20 esille asettajaa ja 200 vierasta.
Vähintään 2 oppisopimuskoulutukseen liittyvää tilaisuutta työllisyyspalvelujen kanssa;
kesätyöinfo ja yhteistilaisuus.
Vähintään 10 yrittäjätapaamistapahtumaa yhteistyössä Utajärven kunnan ja muiden toimijoiden kanssa.
1-2 kertaa /kk elinkeinojen johtotiimin (kunnanjohtaja, elinympäristöjohtaja ja YP:n toimitusjohtaja) kokoontumiset.
Arvioidaan toiminnan ja palvelujen laatua sekä kehitetään ja uudistetaan tapaa toimia arvioinnin ja yritysten tuottaman tiedon pohjalta.

Humanpolis Oy:

Yhdessä tehtävä aluemarkkinointi ja matkailun edistäminen.

Saavutettavuuden ja lähimatkailun kehittäminen, kohteiden palvelutason parantaminen. Yrittäjien, asukkaiden ja päättäjien Geopark osaamisen lisääminen, alueellisen yhteistyön vahvistaminen, kansallisen ja kansainvälisen verkoston ja päättäjäsuhteiden vahvistaminen ja yrittäjyyden palveluportaalin luominen alueen yrittäjille Geopark näyttelyn rakentaminen Rokualle Kahveroiseen Utajärven kunnan ylläpitämiin tiloihin
Yhteiset tilaisuudet, tapahtumat ja koulutukset sekä Oulujokilaakson alueelliset hankkeet.

MITTARIT:

Julkisen liikenteen käyttö ja vuoromäärät.
Infopisteiden, taulujen, taideteosten ja reittitiedon kattavuus.
Kunnostettujen reitistöjen määrä, matkailijoiden palautteen laatu.
Yhteisellä alustalla myytävien tuotteiden määrä ja alustan kautta myytyjen palveluiden volyyymi.
Tilaisuuksien ja kurssien määrä sekä niiden

	<p>osallistujamäärät</p> <p>Syntyneiden kumppanuuksien ja yhteistyöllä toteutettujen tuotosten (tapahtumat, tilaisuudet, hyödykkeet) määrä.</p> <p>Geopark-toiminnan näkyvyys valtionhallinnon viestintäkanavissa.</p> <p>Suomen Geoparkien yhteisten toimenpiteiden määrä. Kumppanuuksien määrä, yhteydenpidon aktiivisuus.</p> <p>Osallistuvien yritysten ja myytävien tuotteiden määrä.</p> <p>Toteutettujen markkinointitoimenpiteiden määrä ja vaikuttavuus.</p> <p>Uusien matkailuyritysten määrä.</p> <p>Matkailuinvestointien määrä.</p> <p>Osaamista tukevien tapahtumien ja hanketuen määrä.</p> <p>Uusien matkailuyritysten määrä, matkailun liikevaihto.</p> <p>Verkostotapaamisten määrä ja osallistujamäärät.</p>
--	---

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p><u>Tulostavoite:</u></p> <p>Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia</p> <p>Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p><u>Toimenpiteet:</u></p> <p>Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. <p>Viedään uusia asumisen kohteita aktiivisesti eteenpäin.</p>	<p>MITTARI (YHTEINEN): Facebook, Instagram ja Twitter tilin, seuraajien lukumäärä lisääntyy. Kunnan nettisivujen kävijämäärät lisääntyvät. Brändiuudistus toteutuu ja kunnalla on uudet nettisivut vuoden 2024 aikana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Utajärven Yrityspuiston verkkosivut uusiutuvat ja kävijämäärät kasvavat Utajärven Yrityspuiston sosiaalisen median kanavat kasvavat: LinkedIn painotuksessa ja kasvua nyt 160 ja tavoite 50 % kasvu, muut kanavat (Youtube ja Facebook) kasvavat maltillisesti 10 %

<p>Ylläpidetään väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi lapsiperhepakettia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä. 	<p>Strategiabudjettivaraus lapsiperhepaketin resursointi: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: lasten osuus väestömäärästä kasvaa • Väestömäärän kehitys positiivinen
--	--

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021 – 2025	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite:</p> <p>Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.</p> <p>Toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa. 	<p>Markkinoinnilla luodaan positiivista kuvaa alueesta elinvoimaisena yrittämisen, asumisen ja matkailun alueena sekä investointien kohteena. Haetaan alueelle uusia yrityksiä ja yrittäjiä, joista saadaan myös uusia asukkaita. Brändin uudistaminen ja markkinoinnin suunnitelmallinen kehittäminen</p> <p>Yrityspuiston viestintä on aktiivista sen omissa eri kanavissa.</p> <p>Yrittäjämarkkinointi Yritysrekisteri käytössä</p> <p>MITTARI: Yrityspuiston uutiskirjeen tällä hetkellä 100 tilaajaa ja tilaajia 50 kappaletta lisää.</p>

4.1.3. Utajärven Yrityspuisto Oy

Utajärven Yrityspuisto Oy on Utajärven kunnan perustama teollisuuden ja elinkeinojen kehittämissyhtiö. Yrityspuisto Oy kehittää alueen yritys ympäristöä ja luo edellytyksiä uusien yritysten syntyyn sekä tukee alkavien ja jo toimivien yritysten toimintaa. Utajärvi panostaa voimakkaasti alueen elinkeinoelämän kehittämiseen. Yrityspuisto kehittää erityisesti Hietaselän vierivoima-alueella sekä Mustikkakankaan ja Lämpötien teollisuusalueita. Teollisuusalueen laajeneminen ja yritysten kasvun mahdollistaminen korostuu uuden alueen kaavoituksen edetessä.

Autamme ja neuvomme yrityksen koko elinkaareen liittyvissä kysymyksissä: yrityksen perustaminen, yritystoiminnan ja osaamisen kehittäminen, rahoitus ja yritystuet, verkostoituminen, tontti- ja toimitilakysymykset, yrityksen myynti sekä omistajanvaihdokset. Yritysneuvontapalvelumme on henkilökohtaista, luottamuksellista ja maksutonta.

Yrityspuisto toimii tiiviissä yhteistyössä Oulujokilaakson kuntien ja Uusyrittäjäkeskuksen kanssa. Lisäksi Yrityspuisto Oy tukee osaltaan Geopark alueen matkailualan yrittäjyyden kasvu- ja kehittämismahdollisuuksia yhteistyössä Humanpolis Oy:n kanssa.

Edistämme yritystoimintaa Utajärvellä luomalla edellytyksiä ja olemalla luotettava kumppani Utajärven kunnan elinkeinostrategian mukaisesti. Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämisen asiakaslähtöisesti yhteistyössä kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen kanssa. Teemme kehittämistoimia hiiliviisaasti.

Teknistä osaamista ostetaan Utajärven kunnalta ja kirjanpito- ja palvelut ostetaan tilitoimistolta. Yhtiön palveluksessa on vuonna 2024 kolme täysiaikaista työntekijää sekä yksi tuntipalkkainen työntekijä.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	409 834	360 000	360 000	360 000	360 000
Liiketoiminnan muut tuotot	72 893	4000	4000	4000	4000
Poistot ja arvonalentumiset	154 687	145 000	131600	128 000	120 000
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	16 321	-80 000	1000	5000	5000
Tase	2 630 478	2 600 000	2 550 000	2 500 000	2 500 000
Oma pääoma	2 296 307	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 100 000
Lainakanta	276 603	251 500	226 500	201 500	176 500

Vuoden 2023 talousarviossa merkitty tilikauden tappio on -80 000 euroa, todellisuudessa tappio tulee olemaan hieman suurempi. Myös liikevaihdon määrä on talousennustetta suurempi tilikaudelle 2023. Poikkeama talousarviosta johtuu tilikauden investointien viivästyisestä Ukrainan sodan aiheuttaman tilanteen, korkojen nousun ja inflaation johdosta yritykset eivät ole kyenneet investoimaan. Suunnitellut muutokset liiketoiminnassa ovat siirtyneet vuodelle 2024. Utajärven Yrityspuisto Oy:n tuloksen muodostamista heikentää suuret poistot ja alaskirjaukset sekä korjaukset. Yhtiön kassa ja oma pääoma ovat vahvat, tappiollinen tulos ei vaaranna yrityksen tilannetta. Kehitysyhtiön tavoitteena ei ole tuottaa voittoa.

Tilikausi 2024 tulee olemaan näillä näkymin positiivisempi. Yrityksen poistot ovat pienemmät vuoden 2023 alaskirjausten johdosta, samoin lainojen korkomenot ovat pienemmät, koska lainoja on maksettu suunnitelmalla nopeammin pois hyvän kassatilanteen takia. Kassatilanteen ansiosta korkojen nousu mahdollistaa myös hieman korkotuottoa. Kiinteistöjen kunto on kohtuullinen ja vuokrausaste on noin 100%.

Maailmantalouden, kustannusten nousun ja investointien lykkäysten vuoksi vuonna 2024 odotetaan investointeja alueelle. Haastava maailmanpoliittinen tilanne tuo mahdollisuuksia myös uudelleen liiketoimintaan uudelleen toimintaympäristössä, jota meidän tulee osaltamme mahdollistaa.

Yrityspuiston tehtävänkuva laajenee TE-uudistuksen myötä. Tiivistämme entisestään yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa. Lisäämme työnvälitystoimintaa etsimällä aktiivisesti piilotyöpaikkoja ja kohtauttamalla työnhakijoita ja työnantajia.

4.1.4. Hankkeet

Biohiilen aika -hankkeessa valmistetaan bio- ja hydrohiiliä rakentamisessa syntyvästä purkupuusta, nopeasti kasvavista biomassoista kuten hampusta, sekä kosteista (jäte)biomassoista. Entisten turvemaiden mahdollisuudet biohiilen raaka-aineen tuotannossa selvitetään. Valmistusprosessien energia- ja kustannustehokkuutta parannetaan hankkeessa kehitettävän digitaalisen kaksosen sekä liiketoimintamahdollisuuksien (ml. kv-liiketoiminta) arvioinnin avulla. Hiilituotteiden ominaisuudet selvitetään yksityiskohtaisen

karakterisoinnin avulla ja niiden ominaisuudet optimoidaan eri sovellusaloille sopiviksi (maanparannus, lannoitekäyttö, metallurginen teollisuus, veden puhdistus, kasviterveyden edistäminen). Hankkeen aikana selvitetään myös hiilituotteiden valmistuksessa syntyvien sivutuotteiden sekä kuusen kuoren uuttojäännöksen hyödyntämismahdollisuudet. Hiilituotteiden pitkäaikaisvaikutuksia (ml. maaperän hiilensidontakyky) seurataan peltokokeilla yhteistyössä Oulun yliopiston vetämän BioDigi-hankkeen kanssa. Hanke tukee pk-yritystoiminnan vahvistamista sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämistä kiertotalouden ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmista. Kunnan omarahoitusosuus hankkeesta on 44 609 euroa.

Hankkeen hallinnoija on Oulun yliopisto. Hanke toteutetaan ajalla 1.9.2023 – 31.8.2026 ja Utajärven kunta osallistuu siihen yhden työntekijän panoksella. Utajärven kunta on osatoteuttajana useassa hankkeen työpaketissa ja vetää työpakettia ”Tiedotus”, johon sisältyy mm.: tiedotteet, lehtiartikkelit, infotilaisuudet, somejulkaisut, hankesivut, työpajat, maastokäynnit, pk- yrityksiin suunnattu, käytännön läheinen viestintä ja neuvonta. Hankkeen rahoitus tulee elinympäristöpalvelujen budjetista

Liikennepuisto hanke on lähtenyt liikkeelle liikunta- ja nuorisotoimen esityksen pohjalta. Liikennepuiston yleissuunnitelman on tehnyt Ramboll Finland Oy vuonna 2022. Sijoituspaikaksi puistolle on määritelty entisen Suvituulen ja Valtatie 22:n välinen alue. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 191 394,14 € alv 0%. Hankkeeseen on haettu Leader-rahoitusta vuonna 2023. Rahoitus hakemukseen on saatu myönteinen päätös syksyllä 2023. Hankkeelle on myönnetty 80% tuki eli 144 000€. Kunnan omarahoitus osuudeksi jää 47 394,14 €. Hankkeen kilpailutus suoritetaan vuoden 2024 alkupuolelle ja toteutus aloitetaan saman vuoden aikana. Hankkeen rahoitus on varattu investointibudjettiin.

UtaTe energiaterminaalihankkeessa tavoite on rakentaa terminaali metsä- ja puuteollisuuden sivuvirtojen sekä purkupuun varastointiin, käsittelyyn ja jatkojalostukseen. Terminaali tulee sijoittumaan tekeillä olevalle Hietaselän teollisuusosayleiskaava-alueelle Utajärven Mustikkakankaan läheisyyteen. Terminaali-alueen laajuus on noin 6 hehtaaria. Hankkeen kustannusarvio on 670 000 euroa alv 0%. Hankkeeseen on haettu Pohjois-Pohjanmaan liitolta investointitukea. Tukea on mahdollista saada 70% investointikustannuksesta. Hankkeen suunnittelu ja valmistelevat toimet on aloitettu 11/2023. Rakentaminen aloitetaan heti kun saadaan investointituesta päätös.

Oulujoen moninaiskäyttö (Oumo-hankkeet) Oumo puitesopimuksen ovat allekirjoittaneet vuosille 2022-2025 seuraavat osapuolet: Fortum Power and Heat Oy (Fortum), Oulun Energia Oy, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset sekä Oulujoen vesistöalueen kunnat. Sopimuksessa sovitaan säännösteltyjen vesistöjen ympäristö-olojen parantamisesta ja vesivoiman tuotannosta aiheutuneiden haittojen vähentämistä koskevien hankkeiden rahoittamisesta Oulujoen vesistöalueen kunnissa. Sopimuksen osapuolet voivat tehdä vuosittain hanke-esityksiä. Rahoitettavista hankkeista päätetään puitesopimuksen ohjausryhmän kokouksessa. Fortumin rahoitusosuus on enintään 150 000 euroa (ALV 0 %), Oulun Energian rahoitusosuus enintään 30 000 euroa (ALV 0 %) ja ELY-keskusten rahoitusosuus enintään 80 000 euroa (ALV 0 %) vuosittain. Kaikissa hankkeissa on lisäksi Kuntien rahoitusosuus. Oulun Energian rahoitus kohdistuu Oulun kaupungin alueeseen vaikuttaviin hankkeisiin ja Fortumin rahoitus muiden kuntien alueisiin vaikuttaviin hankkeisiin. Yksittäisissä hankkeissa rahoitusosuudet voivat vaihdella seuraavasti: Fortum 0–50 %, Oulun Energia 0–50 %, ELY-keskus/-keskukset 0–50 %. Kunta tai muu paikallinen rahoitus vähintään 10 % (pääsääntöisesti korkeintaan 50 %, lisäksi voi olla muuta rahoitusta)

Vuodelle 2024 ei ole suunniteltuja uusia Oumo-hankkeita. Utajärvi on mukana kuitenkin yhteishankkeissa: Lohenpoikasten istutus, Montan kalojen kiinniottolaitteen käyttö ja ylisiirrot sekä ylisiirrettyjen lohien

lisääntymisen seuranta.

Oulujoen vesistöalueen vesivisio/arvovesi hanke jatko-osa 2. Kainuun ELY-keskus on toteuttanut yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa Oulujoen vesistön vesivisiohankkeen esiselvityksen. Visiolla pyritään koko vesistön kokonaisvaltaiseen tulevaisuuden näkemykseen sekä määrittämään ja toteuttamaan vesistöön liittyviä tärkeimpiä tavoitteita. Esiselvityksen perusteella tärkeimmät koko Oulujoen valuma-aluetta koskevat teemat ovat vesien puhtaus eli vaatimus vähintään hyvän ekologisen tilan säilyttämisestä, rakennetun vesistön erityispiirteisiin liittyvät säännöstelytekniset ja kalastolliset haasteet/mahdollisuudet sekä vesistön virkistys- ja matkailukäytön kehittäminen. Projekti on suunniteltu toteutettavan vuosina 2020–2023. Hanke on valmistunut 31.5.2023.

Vuodelle 2024 on valmisteltu jatkohankihakemus ja -suunnitelma ”Suunnittelun välineitä ja työkaluja ilmastokestävyyden vahvistamiseksi Oulujoen vesistöalueella” (Arvovesi 2). Hankkeessa valmisteltaisiin vesistöalueen yhteistyösopimus sekä neuvoteltaisiin sopimuksen koordinoivan tahon ehdokkaan/ehdokkaiden kanssa pyrkien löytämään hyvä taho vesistövision eteenpäin viemiseksi. Lisäksi hanke järjestäisi Arvovesi-hankkeen neuvottelukunnan tapaamiset vuosina 2023–2024. Hankkeessa pilotoitaisiin maa- ja metsätaloudelle laadittavaa vesienhallinta- ja ilmastosuunnitelmaa Oulujoen alueella ja Kainuussa sekä kehitettäisiin ja testattaisiin työkalua pienvesien ilmastomuutosherkkyyden arvioimiseksi. Utajärven kunnan maksuosuus hankkeessa on 1000 euroa.

Muut reitistö -hankkeet alla on kuntien yhteistyönä tekemän Rokua Geopark alueen reitistöjen kunnostushanke. Tervareitistö -hankkeessa ovat mukana jokivarren kunnat Muhos, Utajärvi ja Vaala sekä Metsähallitus. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 650 000 €. Hankkeen toiminta-aika kestää 2024 vuoden loppuun. Hankkeella vahvistetaan myös Rokua Geopark alueen kytkeytymistä voimakkaammin osaksi Oulun kaupungin reittiverkostoa. Reitistö toimii tulevaisuudessa entistä tehokkaammin kaupungista maaseudulle ja luontoon johtavana reittinä. Utajärvellä hankkeessa kunnostetaan ja uusitaan noin 5,5 km pitkospuita. Rokualla tehdään reitistöjen sorastusta ja uusitaan reittiopasteet sekä kunnostetaan Vauluvaaran pitkät rinneportaat. Vuoden 2024 talousarvioon on varattu Tervareitistön pitkospuiden uusimiseen noin 27 000 euron omarahoitusosuuskustannus. Utajärven taajamasta noin 2,5 kilometrin päähän, Koirasaaren kohdalle, on valmistunut vuoden 2023 aikana taukopaikka, jossa on kota, puuliiteri ja wc.

Valo -hanke. Valtakunnallinen omistajanvaihdoksen osaamiskeskittymä -hankkeessa kehitetään valtakunnallinen omistajanvaihdoksen digitaalinen palvelualue, jonka sisältämiä palveluja ovat esim. ostajan ja myyjän itsearviointitestit, interaktiivinen OV-palvelupolku, tieto- ja materiaalipankki ja verkkokoulutus. Sähköiset palvelut sujuvoittavat erityisesti harvaanasuttujen alueiden omistajan- ja sukupolvenvaihdoksia. Kunnalla ei omarahoitusosuutta hankkeessa.

GlocalFlex. Utajärven kunnalle, Skartalle ja VTT:lle on myönnetty Euroopan unionin puhtaaseen energiaan siirtymiseen tarkoitettua Horizon- tutkimusrahoitusta energianjakelua koskevien älyverkkoratkaisujen selvittämiseksi osana VTT:n koordinoimaa GLocalFlex -hanketta. Hankkeessa on mukana 7 Euroopan maata (Utajärven kunnalla ei omarahoitusosuutta). Utajärvellä tehtävä ratkaisu on teollisuusmittakaavassa ainutlaatuinen, muiden maiden ratkaisut keskittyvät kotitalouksiin

Digihelppi -hankkeessa kehitetään toimintamalleja ja -tapoja, joilla vahvistetaan henkilöstön digiosaamista, digiosaamisen seuranta sekä digiosaamisen ylläpitämistä pienissä kunnissa. Hankkeen päähallinnoija on Limingan kunta. Lisäksi mukana ovat Utajärven ja Tyrnävän kunnat. Hanke toteutetaan ajalla 1.9.2022-30.9.2024 ja Utajärven kunnan omarahoitusosuus koko hankeajalta on 5070 €.

Utajärven kunta osallistuu digiverkostohankkeeseen, joka on Kuntaliiton ja FCG:n yhteisesti toteuttama vertaishanke. Hankkeessa on mukana 23 kuntaa. Hanke sisältää verkostolle yhteisiä ja kuntakohtaisia toimenpiteitä. Utajärven kunnan tavoitteena hankkeeseen osallistumisella on digitalisaation edistäminen ja digiohjelman laatiminen. Hanke toteutetaan ajalla 6.6.2023 – 6.6.2024. Digiverkostohankkeen osallistumismaksu määräytyy kuntakoon mukaisesti, Utajärven kunnan osalta osallistumismaksu on 7900 €.

Muut kehittämishankkeet kustannuspaikan nettosumma 46 300 € on varaus yhteishankkeiden maksu-osuuksiin (Lentoliikenteen kasvu-, Kiertola-, Kasva-, Vihreä siirtymä- ja Vety -hankkeisiin)

Kiertola -hanke. Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella toteutetaan Iin Micropolis Oy:n kanssa. Hanke on kolme vuotinen ja alkaa 1.10.2023. Hankkeen tavoitteena on tuottaa ratkaisuja joilla Pohjois-Pohjanmaalla parannetaan materiaalien tehokkaampaa käyttöä saatamalla yhteen materiaalin tuottajat ja käyttäjät reaaliaikaisten digitaalisten alustojen avulla. Hanke luo ilmastoviisaita ratkaisuja, jotka lisäävät talouden kasvua, työtä, liiketoimintaa, vetovoimaa ja parempaa ympäristöä. Utajärven kunnan maksuosuus koko hankkeesta on 15 000 euroa. Se jakautuu kolmelle vuodelle.

Vetypilot -hanke on yhteistyöprojekti Oulun Yliopiston ja Skartan kanssa. Siinä tutkitaan vedyn tuotanto- ja käyttömahdollisuuksia osana paikallista vierienenergiaratkaisua tekniikan ja talouden näkökulmista. Utajärven kuntaan suunnitellaan vihreää sähköntuotantoa (aurinkopaneelit ja tuulivoima). Energiaa tuotetaan ja käytetään pääasiassa omaan tarpeeseen teollisuuden ja muiden käyttäjien toimesta. Energia on hiilineutraalia energiaa, joka pienentää hiilijalanjälkeä. Hankkeen avulla pyritään valmistutumaan tulevaisuuden vety-yhteiskuntaan.

- Tutkimusprojektissa tehdään vedyn tuotannon systeemivaihtoehtojen teknistaloudelliset laskelmat
- Selvitetään vetytankkauksen viranomaisvaatimukset
- Arvioidaan vedyn paikallisen tuotannon volyymit ja toteutusvaihtoehdot
- Vedyn varastointiratkaisu
- Aurinkovety tulevaisuuden vaihtoehtona tuulivoiman rinnalla
- Vedyn tuotanto liikennepolttoaineeksi
- Vedyn käyttö raskaan liikenteen polttoaineena

Tehdään johtopäätökset ja suositukset vihreän vedyn paikalliseen tuotantoon liittyen. Hankkeen kesto 2023-2025. Hankkeen omavastuu on 10 000 € koko hankkeen ajalle.

KASVA –hanke, Kasva eli Kestävää kasvua mikro- ja pienyrityksiin TKI-toimijoiden ja yrityspalveluiden maakunnallisella yhteistyöllä -hanke pyrkii kehittämään alueen yritystoimintaa kestävään ja kannattavaan kasvuun. Utajärvellä tuetaan yritysten kasvua ja verkostoitumista, sekä kehitetään Yrityspuiston käyttöön kattava kontaktointimalli, joka tehostaa viestintää yritysten suuntaan.

Ryhmähankkeen päätoteuttajana on Oulun Yliopisto ja Utajärven Yrityspuiston ohella osatoteuttajina ovat Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry, Limingan kunta, Centria-ammattikorkeakoulu Oy, Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymä sekä Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry. Hanke rahoitetaan rakennerahaston Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF), rahoittajana on Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Hanke on alkanut 1.11.2023 ja päättyy 31.10.2025. Hankkeessa on yksi kokoaikainen työntekijäresurssi. Hankkeen kokonaisbudjetti on 1 974 989 €. Utajärven Yrityspuiston kokonaisrahoitus on

131 044 € ja tuen osuus on 104 834 € ja Utajärven Yrityspuisto Oy omarahoitusosuus on 20 % 26 210 vuosille 2023-2025.

Elinvoiman hankerahoitus

ELINVOIMAN HANKKEET (ulk.+sis.)	Budj.
TOIMINTAKATE	v.2024
Rokua Geopark -kehittäminen	104 059
Oulun Seudun Leader	20 000
Muut kehittämishankkeet	46 300
Digi Helppi-yhteishanke	2 500
Oulujoen moninaiskäyttö	4 000
Vaelluskalat Montta	6 000
Muut reitistöt -hankkeet	27 000
YHTEENSÄ	209 859

4.1.5. Strategian toteuttaminen

Elinvoimapalveluiden strategian toteuttamiseen varatut määrärahat

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN (ulk.+sis.)	Budj.
TOIMINTAKATE	v.2024
Kotihoidon tuen kuntalisä	50 400
Sähköiset palvelut	20 000
YHTEENSÄ	70 400

4.2 Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalveluiden palvelut jakautuvat kolmeen palvelulinjaan alla olevan kuvan mukaisesti. Elinympäristöjohtaja johtaa ja vastaa koko organisaation toiminnasta. Palvelulinjoilla on vastuuhenkilöt, jotka johtavat palvelulinjaansa yhdessä työnjohtajien kanssa. Elinympäristöpalvelut toimivat tukipalveluina kuntakonsernin toiminnoille. Päätehtävät ovat suunnitella, rakentaa ja kehittää elinympäristöä.

Elinympäristöpalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä Utajärven Yrityspuisto Oy:n kanssa ja osallistuu kehittämishankkeisiin. Elinympäristöpalveluiden kehitystoiminnalla pyritään luomaan edellytyksiä mm. kiertotalouden edistämiseen, vihreän energian tuotantoon ja jalostukseen, hiiliviisaiden materiaalien tuottamiseen, sekä maa- ja metsätalouden toiminnan edistämiseen. Keskeisin vaikuttamisen sektori on maankäytön suunnittelun ja resurssoinnin riittävän pitkälle tähtäävä strategia.

4.2.1. Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos % v.23-24	Muutos % v.22-24
ELINYMPÄRISTÖPALVELUT					
Myyntituotot	2 388 764	2 752 934	2 867 936	4,2	20,1
Maksutuotot	137 433	78 000	174 000	123,1	26,6
Tuet ja avustukset	5 919	0	40 100		
Muut toimintatuotot	1 346 266	1 091 605	1 177 399		-12,5
TOIMINTATUOTOT	3 878 383	3 922 539	4 259 435	8,6	9,8
Henkilöstökulut	-1 486 337	-1 259 300	-1 288 842	2,3	-13,3
Palvelujen ostot	-1 957 471	-1 773 802	-1 874 241	5,7	-4,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 195 440	-1 187 010	-1 202 380	1,3	0,6
Avustukset	-12 505	-58 800	-15 400	-73,8	23,2
Muut toimintakulut	-216 982	-146 950	-246 555	67,8	13,6
TOIMINTAKULUT	-4 868 735	-4 425 862	-4 627 417	4,6	-5,0
TOIMINTAKATE	-990 352	-503 323	-367 982	-26,9	-62,8

Elinympäristöpalveluiden määrärahan jakautuminen

Ulkoinen + Sisäinen	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
ELINYMPÄRISTÖPALVELUT					
TOIMINTAKATE	-1 009 381	-1 202 167	-990 352	-463 323	-367 982
YHDYSKUNTASUUNNITTELU					
TOIMINTAKATE	-719 093	-753 697	-696 241	-793 085	-699 970
LIIKETOIMINTA					
TOIMINTAKATE	17 063	-51 589	13 524	97 814	10 323
YMPÄRISTÖVALVONTAPALVELUT					
TOIMINTAKATE	-124 229	-148 210	-150 986	-164 712	-169 868
TILAPALVELUT					
TOIMINTAKATE	-224 662	-231 660	-41 521	475 173	600 568
RAVINTOPALVELUT					
TOIMINTAKATE	11 866	14 072	14 072	0	0
MUU TOIMINTA					
TOIMINTAKATE	93 523	22 427	-3 134	-44 360	-8 769
MUU TASEYKSIKKÖ					
TOIMINTAKATE	91 915	161 121	86 868	113 728	83 088

4.1.3. Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen.
Yrityksien määrän lisääminen.

Toimenpiteet:

Edistetään yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimitaan verkostomaisesti.

- Utajärven hiiliviisas teollisuusalueen kehittämistoimenpiteet Resurssiviisauden käsikirjan mukaisesti.
- Rokuan ydinalueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano

Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämisen asiakaslähtöisesti kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen avulla.

Maanhankinta strategisesti tärkeiltä alueilta

Elinympäristöpalvelut tekevät aktiivisesti elinkeinoelämän toimintaympäristön rakenteita suoraan yritysten tarpeisiin kohdentaen.

Mittari: Mustikkakankaan asemakaavan päivittäminen valmis.

Mittari: Mustikkakankaan osa 2 laajentaminen/asemakaava valmis.

Mittari: Mustikkakangas osa 2 alueen tieverkoston ja liittymän suunnittelu laajenevalle alueelle valmis

Mittari: Mustikkakangas osa 3 laajennus. Maakaupat tehty ja kaavoitus laitettu vireille

Mittari: Mustikkakangas/Hietaselkä teollisuusalueen ympäristön osayleiskaavan laadinta valmis 2024 loppuun

Mittari: käynnistetään Rokuan ydinalueen tekninen kaavapäivitys.

Mittari: Energiaterminaali hanke rakennettu 2024 loppuun

LISÄÄ ASUKKAITA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p>Toimenpiteet: Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. <p>Mahdollistetaan etätyö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään omaa vuokra-asumista. • Monipuolinen asumista tukeva kaavoitus: <ol style="list-style-type: none"> 1. ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti. 2. mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta. 3. strategiset kyläyleiskaavat yhdessä kyläseurojen/ maanomistajien kanssa. 4. kunnan omistuksessa olevien rantatonttien rakentamisen mahdollistaminen. 5. strategisesti hyviä asuinpaikkoja kartoitetaan ja lähestytään maanomistajia. <p>Viedään uusia osuuskunta-asumisen kohteita aktiivisesti eteenpäin.</p> <p>Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oulujokilaakson kuntien välisen yhteistyön toteutus aterial- ja maankäyttöpalveluiden osalta. • Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein. 	<p>Sotkanjärvi-Alakylä osayleiskaavan päivitys/laajennus</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kaavaehdotus nähtäville 2024 keväällä ja kaavan hyväksyntä 2024 loppuun <p>Rakennetaan vuokra-asuntokohde 8 asuntoa pieniä ok taloja. Kunnan 100% omistus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: talot valmiita 6/2024 <p>Valmistetaan asuntopoliittinen ohjelma ja vietään se päätöksentekoon. Asumisen ja kiinteistöjen suunnittelun työryhmä kokoontuu ainakin 3-5x vuodessa.</p> <p>Liikennepuisto hanke</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Rakentaminen tehty ja puisto valmis 2024 aikana <p>Kuntien välisen yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Yhteistyö toimii (yhteistyöpala-vereita teknisellä sektorilla kolmen kunnan kesken vuoden aikana väh. 2 kpl) ja operatiivinen toiminta toimii

Yhdyskuntasuunnittelu

Kunnan ydintehtäviin kuuluu maankäytön suunnittelu ja maankäytön keinoin elinvoiman edistäminen.

Mustikkakan-kaan asemakaavan päivitys- ja laajennusprosessi (80 hehtaaria) ovat käynnissä. Mustikkakan-kaan teollisuusalueen pitkälle tähtäävää kehitystä ja laajentumista varmistetaan lisämaan hankinnalla. Talousarviossa on varauduttu hankkimaan lisämaa-alueita noin 130 hehtaaria.

Hietaselän osayleiskaavoitusta tehdään vuosien 2023 ja 2024 aikana. Osayleiskaavaluonnos valmistuu keväällä 2024. Osayleiskaavalla muodostetaan päästöttömiä energiantuottoja (mm. aurinko ja tuuli) mahdollistava toiminta-alue. Kaavoituksessa mahdollistetaan ns. vierien energian tuotanto ja käyttö. Vierien energia tarkoittaa käyttäjää lähellä tuotettua energiaa. Vierien energiasta saadaan kustannustehokasta vihreää energiaa teolliseen toimintaan ja sitä kautta merkittävää toiminnallista etua. Vierien energia mahdollistaa vetytuotannon kehittämisen tulevaisuudessa. Osayleiskaava tarvitsee laajempimittaisen rakentamisen/toiminnan mahdollistamiseksi asemaakaavan osaksi kokonaisuutta. Osayleiskaava alueelle on suunniteltu energiaterminaali alue noin 6 hehtaaria. Terminaalien rakentamiseen on haettu investointiavustusta Pohjois-Pohjanmaan liitolta. Avustuksen määrä on 70 % investointikustannuksesta. Päätös avustuksesta saadaan tammikuussa 2024. Terminaalien suunnittelua ja rakennuttamista on valmisteltu aktiivisesti loppuvuonna 2023.

Sotkajärvi-Alakylä osayleiskaavan päivittäminen on käynnissä ja se on luonnosvaiheessa. Luonnosvaiheen muistutusten ja lausuntojen vastineet ovat tekeillä. Osayleiskaavan ehdotusvaihe on keväällä 2024.

Rokuan asemakaavan päivitysprosessi on ollut käynnissä. Prosessissa on selkeästi tullut vastaan Natura alueen haasteet. Prosessin jatkoaskeleet pitää määritellä 2024 vuoden aikana.

Tuulivoimahankkeiden kehittämisen kannalta maakuntakaavan ohjaus on merkittävää. Utajärven kunnassa merkittävimmät tuulivoiman kehittämisalueet sijoittuvat Oulujoen pohjoispuolelle. Kunnan läpi on tulossa 400 kw sähkölinja. Valtioneuvosto on myöntänyt sähkölinjalle lunastus- ja ennakkohaltuunottoluvan 2023 marraskuussa.

Särkijärven Pahkavaaran tuulivoima osayleiskaava on saanut 27 voimalan rakennusluvut. Investointipäästöistä hankkeesta ei ole vielä tehty.

Maaselän tuulivoimaosayleiskaava kaatui korkeimmassa hallinto-oikeudessa 2023. Ponteman tuulivoimaosayleiskaava on luonnosvaiheessa marraskuussa 2023.

Ponteman tuulivoimahankkeessa kaavaprosessin yhteydessä kulkee YVA-prosessi, kyseessä on ns. yhteis- menettely.

Pudasjärven rajalle on kaavoitusprosessissa Tynnyrikorven tuulivoimapuisto. Hankkeesta on osallistumis- ja arviointisuunnitelma tulossa nähtäväksi viimeistään 2024 vuoden alkupuolella.

Utajärvellä on ollut kaksi merkittävää aurinkovoima hanketta valmistelussa ja hankkeille on myönnetty rakentamiseen tarvittavat luvat. Isosuon ja Tunturisuon aurinkovoimahankkeet ovat pinta-alaltaan noin 200 hehtaaria. Työ- ja elinkeinoministeriö on myöntänyt hankkeelle investointiavustuksen noin 14 miljoonaa euroa.

Oulujoen pohjoispuolelle sijoittuva Loukkaanaron hanke on 25 hehtaaria kooltaan. Työ- ja elinkeinoministeriö on myöntänyt hankkeelle investointiavustuksen.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta hoidetaan kunnan omana palveluna. Maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuu rakentamislainsäädännön ja alueidenkäyttölainsäädännön vuoden 2025 alusta. Muutoksesta johtuen kuntien rakennusjärjestykset,

hallintosäännöt ja delegoinnit tulee uusia vuoden 2024 aikana. Rakennusjärjestyksen uusiminen pyritään toteuttamaan yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Rakennusvalvonnan resurssitarpeiden ja talouden ennustaminen on vaikeaa johtuen korkotason heilahtelusta ja Suomeen tehtävistä sähköä runsaasti käyttävän teollisuuden investointien alkamisesta. Tämä määrittää muun muassa Pahkavaaran tuulivoimapuiston rakentamisen aloitusajankohdan. Aurinkovoimaloiden työt alkavat vuonna 2024 Tunturisuon ja Isosuon alueella. Lisäksi Isosuon voimala-alueella tultaneen laajentamaan suunnittelutarvekäytön kautta vuoden 2024 aikana

Puistot, viheralueet, metsätalous

Vastuualueen tehtävänä on taajaman ja lähivirkistysalueiden hoito, rakentaminen ja kunnossapito, yleisten uimarantojen, leikkikenttien turvallisuudesta ja siisteydestä vastaaminen, kuntoilu-/ulkoilureittien raivaus sekä kunnossapitotöiden tekeminen. Operatiivista toimintaa johtaa ympäristöjohtaja.

Utajärven kunta omistaa maata ja metsää hieman yli 1400 hehtaaria. Metsiä on hoidettu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Kunnalla on yhteismetsäosuus. Yhteismetsän pinta-ala on 681 hehtaaria ja osakstioloja on 32 kpl. Yhteismetsässä on kaikkiaan 99,992 kpl osuuksia. Utajärven kunnan osuus yhteismetsästä on 15,353 osuutta. Kunta on suurin yksittäinen osakas yhteismetsässä. Yhteismetsän toimintaa johtaa toimikunta.

Ympäristö- ja terveystarkastuspalvelut

Pudasjärven kaupungin johtama Oulunkaaren ympäristöpalvelut tuottaa ympäristö- ja terveystarkastuspalvelut Utajärven kunnalle sekä Iin, Pudasjärven ja Vaalan kuntien alueelle.

Toimitilapalvelut ja asunnot

Toimitilapalveluiden tehtävä on turvata kunnan ydintoiminnoille tarkoituksenmukaiset ja terveet tilat. Kuntakonsernin kiinteistöjen teknisen ylläpidon kokonaishallinta on osa elinympäristöpalveluiden toimintaa.

Toimitilapalveluiden esihenkilö johtaa kiinteistöhoitotiimin operatiivista toimintaa. Kiinteistöhoitajia on kolme. Kiinteistöhoitoon ja vesi- ja viemärilaitoksen kesken työnkiertoa jatketaan vuonna 2024. Arki-iltojen ja öiden päivystystoimintaa ei ole.

Kuntakonsernin kiinteistökannan huolto- ja korjausvelkaa on purettu suunnitelmallisesti ja se työ jatkuu edelleen. Rakennusautomaatioparannusten myötä on jo päästy keskittymään energiansäästötoimenpiteisiin. Kunta ja kuntakonsernin yhtiöt ovat tehneet sitoumukset energiatehokkuussopimukseen.

Vuoden 2024 aikana suunnitellaan purettavaksi Pihtalan kiinteistö. Lepolan rakennus noin 600 m² on myös tyhjillään ja odottaa purkamista, mutta talousarvioon 2024 ei saatu mahtumaan rakennuksen purkamiskustannusta.

Utajärven yhtenäiskoulun kiinteistö koostuu kahdesta osasta. Alkuperäisestä 50-luvulla rakennetusta osasta sekä uudesta vuonna 2011 valmistuneesta rakennuksesta. Koulun vanhassa osassa on tehty peruskorjausluontaisia korjauksia vuodesta 2015 lähtien. Tavoitteena on ollut jatkaa vanhan koulun käyttöä näillä toimenpiteillä vähintään 10 vuodella. Koulun tilatarpeisiin on vastattu myös vuokratiloilla (parakki). Sisäilman suojausta on laajennettu vanhan koulun osalta. Parakista pyritään luopumaan kesällä 2024, jolloin oppilaat mahtuisivat nykyisin käytössä oleviin koulun tiloihin. Koulun tilatarpeisiin on saatu ratkaisu. Kunnanvaltuusto päätti uuden koulun rakentamisesta. Kilpailutus uuden koulurakennuksen osalta on alkanut ja

tarjoukset saadaan 2024 vuoden alussa. Rakentaminen aloitetaan vuonna 2024. Uusi koulu aloittaa toiminnan 2025 syksyllä. Hankkeelle on asetettu 3 M€ kattohinta.

Nuoris- ja liikuntatalo otetaan käyttöön vuoden 2024 alusta.

Kunta rakennuttaa 8 pientä omakotitaloa vuokrauskäyttöön. Rakentaminen on alkanut syyskuussa 2023. Talojen käyttöönotto on kesäkuun alusta 2024.

Puhtauspalvelut

Toiminta-ajatuksena on tuottaa ympäristöä säästävää ja kiinteistön arvon säilyttävää ylläpito- ja perussii- vouta kunnan kiinteistöille. Siivouksen kustannukset ovat talousarviossa kunkin kiinteistön kustannuksissa. Siivouspalvelut käyttävät toiminnassaan työkiertoa. Palvelukuvauksia päivitetään tarvittaessa. Mitoitusoh- jelma on otettu käyttöön. Uusia kohteita on mitoitettu ja vanhoja mitoituksia tarkistettu. Työt tehdään sen mukaisesti. Puhtauspalvelutiimissä on kuusi toimitilahuoltajaa ja työnjohtaja, joka myös osallistuu siivous- työhön.

Infrapalvelut

Infrapalveluiden keskeisin toiminta on vesihuoltotoiminnan ylläpitäminen. Muita palveluita on kuntakon- sernille teiden, katuvalaistuksien ja liikuntareittien ylläpidon palvelut. Infrapalveluiden henkilöstöresurssi on uusitun organisaation mukaisesti 1/2 toimihenkilö, 1 työnjohtaja ja 3 asentajaa. Osa tilapalveluiden ja infrapalveluiden työntekijöistä toteuttaa työnkierrätysjärjestelmää, jolla saavutetaan työntekijöille laajempi osaaminen toimialan tehtäviin.

Etäluettavien vesimittareiden tehokkaaseen ja järjestelmälliseen vaihtamiseen on tulevana vuosina varat- tava määrärahaa. Vedenottamoiden sähköautomaatioiden uusimiseen sekä -ottamoiden rakennusten kun- nostamiseen on myös varattava määrärahaa. Vesijohtoverkoston uusimiseen ja laajentamiseen on myös varattava määrärahaa tulevana vuosina.

Kunnallisen jätevesijärjestelmän kunnostukseen varataan rahaa investoinneissa. Tarkoituksena on kunnos- taa noin 350 metriä viemäriä taajama-alueella. Viemäriverkostoa on paljon ja niiden tutkiminen kuvaamalla on hidasta. Kuvausten perusteella verkostoa kunnostetaan vuodenvaihteessa 2023 - 2024 Kaakisentien, Ur- honkujan ja Komulantien alueella, lisäksi vuotovesi kartoitusta tehdään taajaman alueen verkostossa, jossa on havaittu yksittäisiä omakotitaloista kunnan verkostoon ohjautuvia vuotovesiä. Korjausten tarve päivit- tyy tutkimusten myötä. Hulevedet viemäriverkossa aiheuttavat mittavan ylimääräisen kustannuksen kun- nalle. Korjauksilla arvioidaan saavutettavan merkittävää parannusta tilanteeseen.

Jätevesipumppaamoiden sähköautomaatioiden järjestelmälliseen uusimiseen on myös varattava määrära- ha tulevana vuosina, sillä vanhojen laitteiden huoltaminen on kallista. Jätevesi ja puhdasvesi pumppaamoi- den tiedonsiirtolaitteiden uusimiseen ja päivittämiseen on myös varattava rahaa tulevana vuosina.

Ruokapalvelut

Utajärven kunnan ateriapalvelujen tavoitteena on valmistaa hyvää, maukasta, terveellistä, monipuolista, kohtuuhintaista kotiruokaa huomioiden asiakkaat, ruokavaliot sekä suomalaiset ravitsemussuositukset. Aterioiden hinnat lasketaan keittiön kokonaiskustannuksista suoriteperusteisesti.

Käytössä on viiden viikon kiertävä seudullinen ruokalistapohja, joka vaihtuu kaksi kertaa vuodessa. Ruoka- listassa huomioidaan juhlapyhät sekä teemaviikkoja ja -päiviä järjestetään tilanteen mukaan. Raaka-

aineiden ja muiden ateriapalvelussa tarvittavien tuotteiden hankinnassa noudatetaan Monetran laatimaa/kilpailuttamaa osto-ohjeistusta. Lähiruoan käyttöä pyritään edistämään mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan. Reilun kaupan kahvia käytetään vieraskahvituksissa sekä muita Reilun kaupan tuotteita mahdollisuuksien mukaan.

Kunnassa on yksi Utajärven koululla toimiva keskuskeittiö sekä kolmen kunnan yhteinen ateriapalvelupäällikkö. Lisäksi päiväkodin keittiö toimii jakelukeittiönä. Kustannussäästöjen ja toimitusvarmuuden vuoksi jatketaan toiminnallisten muutosten suunnittelua.

4.2.2. Kiinteistöosakeyhtiöt

Aravavuokratalot

ARA-asunnot ovat ns. sosiaalista asuntotuotantoa. Rahoituksen ehtoihin liittyy sosiaalinen elementti, jonka vuoksi asuntojen käyttö ja luovutus on eri tavoilla rajoitettu. Vuokratalon omistajan on valittava asukkaat valtion tuella rakennettuihin vuokra-asuntoihin aravarajoituslain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeus-talolainojen korkotuesta annetun lain sekä asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen.

Molemmissa taloyhtiöissä on toiminta ja kulut arvioitu edellisten vuosien mukaisina. Yhtiöt maksavat kunnalle korvauksen isännöinnistä ja erikseen määritellyn toimistokulukorvauksen. Tilitoimiston kanssa jatkuvat sopimukset kirjanpidon, vuokra- ja ostoreskontran hoidosta. Maksuliikenne hoidetaan omana työnä asuntotoimistossa. Järvenneidon ja Mäyrän kiinteistönhoidon sopimukset on kilpailutettu sopimuskaudelle 1.6.2023 – 31.5.2024. Sopimuksia on mahdollista jatkaa optiovuodella ajalle 1.6.2024 – 31.5.2025. Aurauksesta- ja hiekoitustyöstä sopimukset ovat voimassa talvihoitokausille 2021 - 2024. Ojarivin osalta lumitöistä on sopimus urakoitsijan kanssa yhdelle kaudelle kerrallaan.

Asuntotoimistossa työskentelee yksi henkilö, joka isännöitsijän toimen ohella toimii lisäksi molempien yhtiöiden toimitusjohtajana. Työtehtävät jakaantuvat laaja-alaisesti asumisen sektorin eri osa-alueille isännöinnistä talouteen ja hallintoon. Yhtiöt ostavat teknisen asiantuntijan palvelut Utajärven kunnalta. Isännöitsijä hoitaa Kiinteistö Oy Järvenneidon ja Kiinteistö Oy Mäyrän vuokrataloyhtiöiden lisäksi kunnan suoraan omistamien yli 40 asunnon vuokrasopimuksiin, vuokravalvontaan ja isännöintiin liittyvät tehtävät sekä Utajärven kunnan yleiset asuntotoimen tehtävät. Utajärven kunnan asumisen kehittämishankkeisiin liittyvät tehtävät, kuten valmistumassa olevan Kirkonmutkan erillistalohankkeeseen liittyvät tehtävät ovat lisänä laajassa tehtäväkentässä.

Kiinteistö Oy Järvenneito

Kiinteistö Oy Järvenneidolla on vuokrattavia asuntoja yhteensä noin 100. Asunnot sijaitsevat eri puolilla taajamaa (7 eri pihapiiriä) sekä yksi kohde Ahmasjärventiellä. Vuokratuotot arvioidaan noin 91 %:n käyttöasteen mukaan. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 157.387,86 €. Yhtiöllä on asuntojen käyttöarvoon perustuva tasattu kokonaisvuokra, jota on arvioitu erikseen pienten asuntojen osalta. Kaikki vuokrat sisältävät lämmön. Käyttämästään kylmästä vedestä vuokralaiset maksavat kulutuksen mukaan 8,32 €/m³. Vuokria korotettiin 1.3.2023 lukien 0,40 €/jm²/kk. Asukkailta perittäviin maksuihin ei ole tulossa korotuksia vuonna 2024.

Taloihin ei ole suunniteltuja korjauksia vuodelle 2024, ainoastaan pakollisia huoltotöiden tyyppisiä toimenpiteitä toteutetaan. Kehittämistoimenpiteitä jatketaan edelleen: kohteen Utahonka I/II (Honkatie 1)

purkutyö toteutetaan joko syksyn 2024 tai kuitenkin viimeistään kevään 2025 aikana. Kohde puretaan kokonaisuudessaan. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus on myöntänyt kohteen purkamiseen 70 %:n purkuavustuksen. Ojarivin kohteelle, joka sijaitsee kunnalta vuokratulla tontilla osoitteessa Ahmasjärventie 9 (4 asuntoa), on päätetty hakea purkuavustusta. Lisäksi Ahmalassa sijaitsevan B-talon, nk. Berttalan osalta valmistellaan talon irrottamista lämmitysjärjestelmästä mahdollisesti jo vuoden 2024 aikana. Talon purkaminen on mahdollista sen jälkeen kun kohteen Valtiokonttorin laina on maksettu v. 2025.

Kiinteistö Oy Mäyrä

Kiinteistö Oy Mäyrä omistaa ja hallinnoi kerrostaloa, jossa on 23 asuntoa. Vähemmistöosakkaana on Stora Enso Oyj. Vuodelle 2024 asuntojen käyttöasteeksi on arvioitu noin 95 %. Vuodelle 2024 ei ole suunniteltu vuokrankorotuksia eikä isompia remontteja. Utajärven kunnalta olevaa peruskorjausajakaista lainaa lyhennetään vuosittain 7.063,90 €. Muita velkoja yhtiöllä ei ole. Tuuletusparvekkeiden korjaustarpeet kustannuksineen tulee selvittää vaalikauden aikana.

	KIINTEISTÖ OY JÄRVENNEITO	KIINTEISTÖ OY MÄYRÄ
Kunnan omistusosuus	100 %	82 %
VUOKRATUOTOT 100 %	619.071,96	128.373,48
Arvio tyhjänä olost	57.864,69	6.400,00
Korjauksiin	43.137,00	17.935,00
Lainojen lyhennykset	157.387,86	7.093,79
TILIKAUDEN TULOS	1,44	-1,13
Lainasaldo 31.12.2023	676.910,08	52.979,18

Asia	Tavoite
1. Kysyntää vastaavat, toimivat vuokra-asunnot	- korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys
2. Vuokra-asuntojen kunnossapitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	- asuntojen kosteusmittaus aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan. Epäkelpoja asuntoja ei vuokrata ennen remonttia. Remonttien kiireellisyys arvioidaan erikseen. - asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi/yhtiö (laki Yhteishallinnosta)
3. Kehittämistoimenpiteet	- salkutuksen ylläpito/ tarvittaessa päivittäminen - asuntokannan kehittäminen mukaan lukien huonoista kohteista luopuminen hallitusti taloudelliset resurssit huomioiden, tässä edetään suunnitelman mukaisesti - vuosien 2024 – 2026 aikana kehittämistoimissa keskitytään purkamiseen mikäli ARA myöntää lisää purkuavustuksia - isompien remonttien, mm. ulkopuoliset ja/tai peruskorjaustyypiset työt selvittely vuodelle 2026 -, mukaan lukien lainanotto-mahdollisuus - sähköisen asuntohakemuksen käyttöönotto

	- ladattavien täyssähköautojen/-hybridiautojen latausmahdollisuuksien selvittäminen pihapiireittäin kysynnän mukaan (ei mahdollista kaikissa pihapiireissä), autojen lataus tavallisista lämmitystolpista on kiellettyä, ensimmäinen lataustolppa asennettu
--	---

5. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI

Kunnan hallinto- ja tukipalveluprosessi käsittää kunnan hallinnon ja tukipalveluiden palvelukokonaisuudet. Tehtäväalue sisältää valtuuston, kunnanhallituksen, tilintarkastuksen, lupa- ja valvontalautakunnan, keskusvaalilautakunnan, hyvinvointivaliokunnan ja elinkeinovaliokunnan toimintakulut sekä kunnan johtamisen, edustamisen ja tiedottamisen sekä hallintotiimin menot.

Hallinto tuottaa poikkihallinnollisesti toimialueiden toimistopalvelut, asiakas- ja yhteispalvelut (KELA ja TE-toimisto), henkilöstö- ja talouspalvelut sekä tietohallintopalvelut ja vastaa henkilöstön työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvistä toimista.

Oulunkaaren kuntayhtymän toiminnan päättymisen myötä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut on hankittu Monetra Oulu Oy:ltä ja ICT-palvelut LapIT Oy:ltä 1.1.2023 alkaen. LapIT Oy:n tuottamien ICT-palveluiden käyttöönotto, siirtyminen LapIT Oy:n ICT-ympäristöön ja palveluprosesseihin on vaiheistettu, käyttöönottoprojekti koostuu kolmesta vaiheesta. Ensimmäisen vaiheen mukaisesti ICT-palvelutuotanto on jatkunut nykyisessä ICT-ympäristössä LapIT Oy:n tuottamana palveluna 1.1.2023 alkaen. Toisen vaiheen mukaisten palveluiden käyttöönotto kokonaisprojektista on aloitettu syksyllä 2023, vaihe jatkuu vuoden 2024 ajan. Kolmannen vaihteen mukainen palvelujen käyttöönotto käynnistetään 2024 vuoden aikana.

Monetra Oulu Oy:n tuottamat talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut on tuotettu 1.1.2023 alkaen pääasiassa Oulunkaaren kuntayhtymän palveluprosessien mukaisesti käyttäen nykyisin käytössä olevia tietojärjestelmiä. Siirtymistä Monetran palveluprosesseihin ja Monetran tarjoamiin tietojärjestelmiin on toteutettu vuoden 2023 aikana sekä henkilöstöhallinnon että taloushallinnon osalta. Tavoitteena on 1.1.2024 alkaen siirtyä henkilöstöhallinnon toiminnassa Monetran palveluprosesseihin sekä käyttämään Monetran tarjoamia tietojärjestelmiä. Taloushallinnon toiminnassa jatketaan toistaiseksi keskeisimpien tietojärjestelmien osalta nykyisin käytössä olevilla, siirtyminen Monetran tarjoamiin taloushallinnon tietojärjestelmiin tapahtuu nykyisen arvion mukaan 2 – 3 vuoden kuluttua. Siirtyminen in-house palvelutarjoajien toimintaprosesseihin ja tietojärjestelmämuutokset tulevat sitomaan hallintopalveluiden henkilöstön työpanosta edelleen vuoden 2024 aikana.

5.1 Hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos % v.23-24	Muutos % v.22-24
HALLINTOPALVELUT					
Myyntituotot	437 924	467 669	535 018	14,4	22,2
Maksutuotot	0	0	0		
Tuet ja avustukset	50 434	35 500	40 000	12,7	-20,7
Muut toimintatuotot	861	0	0		

TOIMINTATUOTOT	489 219	503 169	575 018	14,3	17,5
Henkilöstökulut	-692 647	-732 222	-883 966	20,7	27,6
Palvelujen ostot	-1 206 999	-1 331 344	-1 444 212	8,5	19,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 954	-40 240	-43 690	8,6	62,1
Avustukset	-108 500	-95 000	-80 000	-15,8	-26,3
Muut toimintakulut	-45 804	-36 600	-42 750	16,8	-6,7
TOIMINTAKULUT	-2 080 904	-2 235 406	-2 494 618	11,6	19,9
TOIMINTAKATE	-1 591 685	-1 732 237	-1 919 600	10,8	20,6

5.2 Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p>Toimenpiteet: Mahdollistetaan etätyö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sähköisten palveluiden ajantasaistaminen ja kehittäminen <p>Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein. 	<p>Kehitetään edelleen sähköistä asiointia poikkiallinnollisesti Sähköinen asiointi -palvelulla.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Sähköisen asiointin palvelu on käytössä, ja sillä on toteutettu vähintään kahteen palveluun sähköisen asiointin mahdollisuus. <p>Kehitetään henkilöstön digiosaamista DigiHelppi -hankkeen kautta.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Kyselyn tulokset henkilöstön digiosaamisen tasosta. <p>Kuntalaiskyselyn tekninen toteutus hallinnon toimesta. Johtoryhmä vastaa toteutuksesta muilta osin.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Kuntalaiskysely on toteutettu <p>Digiohjelman (digitalisaation edistämisen ohjelman) laatiminen.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Digiohjelma on laadittu

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.

Toimenpiteet:

Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.

- Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta.
- Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta.

Kehitetään kuntalaistiedottamista nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.

- Viestinnän monikanavaisuus.

Laaditaan osallisuussuunnitelma.

- **MITTARI:** Osallisuussuunnitelma on laadittu.

Utajarvi.fi -verkkosivustoa ajantasaistetaan ja selkeytetään. Tiedon löydettävyyttä ja sivuston käytettävyyttä parannetaan toteuttamalla verkkosivuston tekninen uudistus.

- **MITTARI:** Verkkosivuston tekninen uudistus on toteutettu.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Utajärven kunnan sisäinen valvonta toteutuu käytännössä kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauksen käytännössä. Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja samalla johtamisen apuväline, se tuottaa tietoa ja analyyskejä johdon tarpeisiin. Kunnan sisäistä valvontaa toteutetaan operatiivisella tasolla tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden toimesta. He vastaavat oman alueensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi dokumentoidaan systemaattisesti kunnan eri tasoilla. Arvioinnin suorittaminen toimialoittain mahdollistaa kattavan arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä ja niiden toimivuudesta. Arvioinnissa tunnistetaan merkittävien riskien lisäksi toiminnallisia ja taloudellisia ja vahinkoriskejä. Tunnistettujen merkittävien riskien lisäksi esitetään niille määritellyjä riskienhallinnan toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan rakenteet ja menettelytavat perustuvat hallintosäätöön, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä seurannan menettelyihin, toimintojen prosessikuvauksiin ja työ- ja tehtäväkuvauksiin. Keskeisimpänä kehittämishaasteena on riskikartoituksen toteutus määräajoin ja sen pohjalta riskienhallinnan kehittäminen ja organisointi.

Hyvä hallintotapa toteutuu palvelualueilla lakien, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisella asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa. Keskeisiä, toimintaa ohjaavia normeja ovat muun muassa kuntalaki ja kunnan hallintosäätö sekä muut sisäiset säännöt ja ohjeet. Viran- ja toimenhaltijoiden päätösvaltuudet on määritelty delegointiohjeessa. Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa ohjeistus on hyväksytty vuonna 2014 ja Utajärven kunnan riskienhallintapolitiikka on hyväksytty vuonna 2016. Kuntapäätäjien ja viranhaltijoiden päätöksenteon tueksi tuotetaan neljännesvuosittain ajantasaista tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Tiedonhallinta ja digitalisaatio

Hallinto- ja tukipalvelut tuottaa poikkihallinnollisesti tiedonhallinnan toimintaa koko organisaatiolle. Toimintaan sisältyy asianhallinta sekä tietohallinto ja ICT-palvelut.

Tietohallinto tukee toimialojen digitalisaatiota ja palvelujen asiakaslähtöistä kehittämistä. Digitalisaation edistämiseksi kunnan toiminnassa, vuoden 2024 aikana laaditaan digitalisaation edistämisen ohjelma osana digiverkostohanketta. Ohjelma tulee määrittämään digitalisaation edistämisen periaatteet ja tavoitteet, sekä toimenpiteet näiden saavuttamiseksi.

Julkisen hallinnon tiedonhallintaa ohjaavan ja edistävän lainsäädännön toimeenpanoa jatketaan vuoden 2024 aikana. Utajärven kunnan tiedonhallintamalli valmistuu 2023 vuoden aikana, jonka jälkeen siirrytään ylläpitovaiheeseen, toteuttaen tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia jatkuvana toimintana.

Tietosuoja ja tietoturvaluus

Tietosuoja ja tietoturvaluus ovat tärkeä osa Utajärven kunnan toiminnan jatkuvuutta ja palveluiden laatua. Utajärven kunnan tietosuoja- ja tietoturvapoliittika ajantasaistettiin syksyllä 2023, ja päivitetyn politiikan toimeenpanoa jatketaan vuonna 2024. Tiedonhallintamallin laatimisen yhteydessä kunnalle on laadittu myös tietosuojan ja tietoturvaluuden hallintamalli, jonka mukaisesti toteutetaan vuoden 2024 aikana hallintamalliin kirjattuja toimenpiteitä mm. ICT varautumisen ja jatkuvuuden hallinnan osalta.

Utajärven kunnan tietosuoja- ja tietoturvaryhmän toiminta uudelleenorganisoiitiin vuoden 2023 syksyllä vastaamaan päivitettyä tietosuoja- ja tietoturvapoliittikkaa. Jatkossa ryhmä laatii vuosittain tietotilinpäätöksen, johon kootaan tiedot kunnan tietojenkäsittelyn nykytilasta sekä arvio tietosuojan ja tietoturvaluuden toteutumisesta.

Vuoden 2024 aikana astuu voimaan EU-maita koskeva kyberturvallisuudirektiivi (NIS2). Uuden kyberturvallisuudirektiivin tavoitteena on vahvistaa sekä EU:n yhteistä että jäsenvaltioiden kansallista kyberturvallisuuden tasoa tiettyjen kriittisten sektoreiden osalta. Direktiivin voimaan tulolla on vaikutuksia myös kunnan toimintaan, ja direktiivin vaatimusten toteuttaminen vaatii toimenpiteitä vuoden 2024 aikana.

5.3 Henkilöstösuunnitelma

Nykyaikainen johtaminen on osa Utajärven kunnan strategiaa. Utajärven kunnan henkilöstöohjelman visio on kunnan strategiaa toteuttava, hyvinvoiva, ammattitaitoinen, osaamistaan uudistava, yhteistyötaitoinen, laatu- ja kustannustietoinen henkilöstö. Kunnan henkilöstöpolitiikan tavoitteena on vahvistaa kunnan tiimiorganisaatiota, yhteisöllisyyttä, kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen ja taata mahdollisuudet henkilökunnan keskeiseen vuorovaikutukseen. Kunnan yhteisöllisyyttä rakennetaan määrätietoisesti. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä tuntee kuuluvansa kunnan työyhteisöön, arvostaa kunnan toiminta-ajatusta ja sitoutuu kunnan yhteisiin tavoitteisiin ja viestittää positiivisista asioista niin ulkoisesti kuin sisäisesti.

Henkilöstösuunnittelun keskeisin lähtökohta on huolehtia henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Edellä mainittuihin kokonaisuuksiin resursointi varmistaa henkilöstön osaamisen, työmotivaation ja laadukkaan palvelutuotannon.

Työntekijöiden hyvinvointia tuetaan ePassilla, yhteisillä virkistyspäivillä, tarjoamalla työsuohdepolkupyörä- ja

ravintoetu sekä muilla mahdollisilla virkistystapahtumilla. ePassin arvo on työntekijälle 120 €/vuosi ja työnantajakustannukset perustuvat sen todelliseen käyttöön. Kunnan työntekijöillä on käytössään veroton työsuhdepolkupyöräetu osana palkkaa enintään 1200 euroon asti vuodessa (etu annetaan palkanosana). Henkilöstön työterveyshuolto ostetaan Oulunkaaren Työterveys Oy:ltä.

5.4. Henkilöstö

Henkilöstöjohtamisessa korostuu pitkäjänteinen henkilöstövoimavarojen suunnittelu, jonka lähtökohdan ja perustan muodostavat organisaation visio, strategia ja arvot. Kunnan strategisen henkilöstöjohtamisen tavoitteena on sekä organisaation tuloksellisuuden ja kilpailukyvyyn, että työelämän laadun samanaikainen toteutuminen. Henkilöstöstrategiassa määritellään henkilöstöön kohdistuvat määrälliset ja rakenteelliset sekä osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät tavoitteet. Strategian määrittelyssä otetaan huomioon myös organisaation taloudelliset resurssit. Strategisen henkilöstösuunnittelun tavoitteena on tunnistaa henkilöstön vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä toimintaympäristön muutoksiin kytkeytyvät mahdollisuudet ja uhat.

Kunnassa on 1.1.2024 täytettynä 129,68 virkaa ja toimea, joista vakituisesti täyttämättä on 18,82.

Utajärven kunta	1.1.2020	1.1.2021	1.1.2022	1.1.2023	1.1.2024
Elinvoimapaalvelut	0	0	0,2	0,2	0
Elinympäristöpalvelut	30,7	27,3	26,2	28,18	26,68
Hyvinvointipalvelut	2,3	2,75	3,25	10,7	11,7
Kasvatuspalvelut	63	72,2	78,6	88,6	80,3
Hallinto/tukipalvelut	10,7	10,75	10,75	10,75	11
Yhteensä	106,7	113	119	131,98	129,68

6. HYVINVOINTIPROSESSI

Kunnan hyvinvointiprosessi käsittää kunnan hyvinvointi- ja sivistyspalvelu- ja kasvatuspalvelukokonaisuudet. Hyvinvointipalveluihin kuuluvat maahanmuutto-, työllisyyspalvelut sekä yleinen hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen. Sivistyspalveluihin kuuluvat kirjasto, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä etsivä nuorisotyö. Kasvatuspalveluihin kuuluvat perusopetustoimi, lukio ja varhaiskasvatuspalvelut

6.1 Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken. Hyvinvointityö toimii tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa. Hyvinvointipalveluiden vastuulla on myös huolehtia, kehittää ja suunnitella kunnan hyvinvoinnin ja sivistystyön palvelut.

6.1.1 Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos % v.23-24	Muutos % v.22-24
HYVINVOINTIPALVELUT					
Myyntituotot	89 576	125 200	89 250	-28,7	-0,4
Maksutuotot	5 028	2 500	3 500		
Tuet ja avustukset	320 990	373 000	260 000	-30,3	-19,0
Muut toimintatuotot	1 684	2 000	2 000		
TOIMINTATUOTOT	417 278	502 700	354 750	-29,4	-15,0
Henkilöstökulut	-1 196 733	-1 043 419	-1 049 322	0,6	-12,3
Palvelujen ostot	-11 856 226	-421 634	-526 710	24,9	-95,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 851	-96 310	-90 310	-6,2	16,0
Avustukset	-69 721	-88 800	-126 800	42,8	81,9
Muut toimintakulut	-36 489	-63 480	-57 080	-10,1	56,4
TOIMINTAKULUT	-13 237 020	-1 713 643	-1 850 222	8,0	-86,0
TOIMINTAKATE	-12 819 743	-1 210 943	-1 495 472	23,5	-88,3

Hyvinvointipalveluiden määrärahan jakautuminen

Ulkoinen + Sisäinen	TP2022	TA2023	TA2024
HYVINVOINTIPALVELUT yht.			
TOIMINTAKATE	-12 819 743	-1 210 943	-1 495 472
Maahanmuuttajapalvelut			
TOIMINTAKATE	737	12 852	11 233
Työllistäminen			
TOIMINTAKATE	-459 061	-427 558	-465 730
SIVISTYSPALVELUT yht.			
TOIMINTAKATE	-525 023	-547 770	-730 082
Kulttuuritoiminta			
TOIMINTAKATE	-294 054	-312 818	-365 093
Liikuntapalvelut			
TOIMINTAKATE	-107 209	-107 975	-207 497
Nuorisotyö			
TOIMINTAKATE	-101 986	-96 450	-115 394
Etsivänuorisotyö			
TOIMINTAKATE	-20 979	-25 127	-32 698

6.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit

<p>Tulostavoite: Elinkeinorakenteen monipuolistaminen. Yrityksien määrän lisääminen.</p> <p>Toimenpiteet: Kehitetään kunnan omia työllisyyspalveluita huomioiden hyvinvointialueen ja TE-palveluiden kuntiin siirron vaikutukset.</p>	<p>Toiminnan toteuttaminen tuleva TE2024-uudistus huomioiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Työttömyysprosentti alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon
---	--

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025 Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	
<u>Tulostavoite:</u>	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p>Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen.</p> <p>Toimenpiteet: Lapset ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. • Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. • Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. • Hyvät harrastukset. • Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen <p>Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työllisyyden edistäminen • Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä. • Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. • Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen. • Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. • Turvallisuuden edistäminen. • Kansansairauksien ennaltaehkäisy. <p>Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne. • Yksinäisyyden vähentäminen 	<p>Monipuolinen harrastus- ja kerhotoiminta. Alhaiset osallistumismaksut.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kävijämäärä kerhoissa ei laske <p>Lasten- ja nuorten ennaltaehkäisevien tukipalvelujen resurssit ovat riittävät</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Jokainen nuori lähtee ja pääsee opiskelemaan peruskoulun jälkeen <p>Harrastemahdollisuuksien löytäminen</p> <p>Harrastustarjonta monipuolistuu</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Uusia harrastusmahdollisuuksia tarjottu <p>Uintimatkat</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: osallistujamäärät kevään ja syksyn uintimatkoille pysyy ennallaan <p>Turvallisen asumisen kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kylien turvallisuussuunnitelmien päivittäminen ja varautumisen kehittäminen jatkuu

- Kaatumisen ehkäisy

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.</p> <p>Toimenpiteet: Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. • Elinvoimaryhmän säännön mukainen toiminta. <p>Tulostavoite: Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.</p> <p>Toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään eri vuodenaikoina kaikille ikäryhmille onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. • Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa. 	<p>Jatketaan osallistavan budjetin käyttöä ja osallistetaan kuntalaiset määrärahan käyttöön</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Osallistavan budjetoinnin määräraha on käytetty kuntalaisten esityksen mukaisesti <p>Kaikille kuntalaisille tuotettujen tapahtumien järjestäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Tapahtumamäärät säilyvät ennallaan <p>Nuorille suunnattua kulttuurikasvatusta kehitetään</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Nuorten kulttuuritapahtumat lisääntyvät <p>Kulttuuripalveluja kehitetään</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Euroopan kulttuuripääkaupunki Oulu2026 hankkeessa mukana oleminen.

Maahanmuuttopalvelut tekevät monialaista verkostoyhteistyötä ja kotoutumistoimenpiteitä auttaen maahanmuuttajia sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan samalla tukien heitä oman kulttuuri-identiteetin säilyttämisessä. Edistetään myös suomalaisen yhteiskunnan ja kuntalaisten ymmärrystä muista kulttuureista. Utajärven kunta vastaanottaa vuosittain kiintiöpakolaisia, oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita, hätätapaustilalta sekä ns. Euroopan sisäisiin siirroin saapuvia henkilöitä. Lisäksi meille muuttaa maahanmuuttajataustaisia henkilöitä myös esimerkiksi perhe- ja työperäisin syin. Muuttuneen hallitusohjelman sekä hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen työnjaon muuttumisen seurauksena kiintiöpakolaisten vastaanottaminen arvioidaan uudelleen vuoden 2024 aikana.

Työllistämispalveluiden tavoitteena on hoitaa työllisyyttä ratkaisukeskeisellä toimintamallilla, jossa keskitytään yksilön vahvuksien vahvistamiseen ja niiden esteiden poistamiseen, jotka ovat työllistymisen esteenä. Toiminta lähtee yksilön tarpeesta ja se on luonteeltaan moniammatillista verkostotyötä.

Työllistämispalvelujen ensisijaisiksi kohderyhmiksi määritellään alle 30-vuotiaat nuoret, vähintään 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet henkilöt ja moniammatillista tukea tarvitsevat asiakkaat. Työllisyyspalveluissa valmistaudutaan aktiivisesti TE2024-uudistukseen eli työllisyyspalveluiden siirtoon kuntien järjestämistä vastuulle 1.1.2025 alkaen.

Nuorten työpajatoiminnan palvelusuunnitelma on toteuttaa nuorten työpajatoimintaa seinättömän työpajamallin mukaisesti ja tarjota nuoren tarpeesta lähtevää yhteiskuntaan sijoittumista tukevaa ja voimavaraistavaa toimintaa yksilöllisesti. Tavoitteena on nuoren osallisuuden tukeminen ja yhteiskuntaan sijoittuminen, koulutusvalmiuksien parantaminen, opintojen loppuun suorittamisen edistäminen ja tukea avoimille työmarkkinoille sijoittumista. Nuorten työpajatoiminnan toteuttamiseen ei haeta valtionavustusta vuodelle 2024. Hakua valmistellaan vuodelle 2025. Erityisesti nuorten palveluihin haetaan resurssilisäystä vuoden 2024 aikana.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä. Sen kohderyhmänä on kaikki alle 29-vuotiaat utajärveläiset tuen tarpeessa olevat nuoret. Ohjaamme heidät sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, jolla edistetään heidän kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyä koulutuksiin ja työmarkkinoille. Ohjus, opastus ja rinnalla kulkeminen myös arkisessa elämänhallinnassa, kuten virastoissa asioimisessa ja taloudellisessa elämäntavassa, ovat etsivän nuorisotyön oleellinen osa. Etsivä nuorisotyö on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Nuorelle tarjotaan mahdollisuus varhaiseen tukeen hänen omien toiveiden mukaisesti. Nuorta autetaan rakentamaan elämästään sellaista, että hän on tyytyväinen ja pääsee eteenpäin. Pyritään lisäämään nuorten valmiuksia koulutukseen ja työelämään kiinnittymiseen. Tuetaan elämäntaitojen vahvistamisessa yksilöllisten haasteiden ratkaisemisen kautta sekä autetaan nuorta luomaan vertaisyhteisöjä itselleen.

Vasite-tiimi on hyvinvointipalveluiden henkilöstön tiimi. Siihen kuuluvat kulttuuri, kirjasto, nuoriso- ja liikunta, etsivä nuorisotyö, työllisyyspalvelut, maahanmuuttopalvelut ja yleisen hyvinvoinnin edistämisen henkilökunta. Tiimin palvelut ovat koko kuntaa ja kuntalasia koskevia palveluita, jotka kuuluvat myös vapaa-ajan asukkaille. Tiimin tuottamat palvelut ovat olennainen osa kunnassa tehtävää ja tuotettavaa hyvinvointia. Tiimin tehtävänä on luoda, kehittää, suunnitella ja seurata kunnassa tuotettavaa hyvinvointityötä poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Kansalaisopiston palvelut ostetaan Muhoksen kunnalta. Utajärven kunta korvaa Muhoksen kunnalle kustannukset niistä kursseista, jotka järjestetään Utajärvellä. Hallintokuluista Utajärven kunta maksaa osansa samassa suhteessa kuin opiston tunnit jakautuvat Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä. Kunta tukee Utajärven kuntalaisten osallistumista kursseille OjO-setelillä. Kansalaisopisto vastaa kurssitarjonnassaan Utajärvellä kuntalaisten tarpeisiin.

Kirjasto tekee monipuolisesti työtä lukutaidon ja elinikäisen oppimisen puolesta. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia osallisuuden kokemuksiin ja huomioi toiminnassaan myös erityisryhmät. Kirjasto on kuntalaisille avoin ja turvallinen paikka viettää aikaa ja kokea elämyksiä. Omatoimikirjaston ja laajan elektronisten aineistojen tarjonnan myötä kirjaston palvelut ovat saavutettavissa myös henkilökunnan palveluajan ulkopuolella. Kirjasto vastaa kuntalaisten tarpeisiin kirjastolain mukaisesti.

Kulttuuripalvelut tuottavat ja edistävät kulttuurin saavutettavuutta kuntalaisille. Keskiössä ovat monipuoliset tapahtumat, kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen ja strategian mukainen kulttuurihyvinvointia edistävä työ. Kulttuuripalveluita järjestetään laaja-alaisesti eri kulttuurin aloilta tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille. Kulttuuripalvelut kehittävät kulttuuritoimintaa Utajärvellä paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuen. Pyritään vahvistamaan Utajärven vetovoimaa.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen perustuvat paikallisiin tarpeisiin ja valtakunnallisiin linjauksiin. Kunta järjestää laadukkaasti, monipuolisesti ja tasa-arvoisesti nuoriso- ja liikuntapalveluita kuntalaisille. Liikuntapalvelut tuottavat monipuolista liikunnallisen elämäntavan edistävää

toimintaa. Yhteistyötä tehdään paikallisten toimijoiden, seurojen ja alueellisten yhteistyöverkostojen kanssa. Liikuntapalveluihin haetaan lisäresurssi vuoden 2024 aikana.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on nuoren kasvun, kehityksen ja itsenäisyyden tukeminen. Huolehditaan kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisestä. Alueellisten kasvu- ja elinolosuhteiden kehittäminen ja arviointi tukevat nuoren kasvua pitkäjänteisesti. Nuorisopalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kasvatustalouden kanssa ja pyrkii vastaamaan nuorten arkielämän tarpeisiin ja haasteisiin. Ennaltaehkäisevä työ on osa nuorten kanssa tehtävää päivittäistä työtä. Alueelliset ja valtakunnalliset verkostot tukevat kuntien välistä yhteistyötä. Kunnassa toimiva nuorisovaltuusto on tärkeä nuorten osallisuutta tukeva kumppani.

Hyvinvoinnin edistämistyön tarkoituksena on kehittää ja tunnistaa tarpeet, jotka vaikuttavat kuntalaisten kokemaan onnellisuuteen ja hyvinvointiin. Tietoon perustuen järjestetään tapahtumia, tilaisuuksia ja luentoja. Verkostoyhteistyö hyvinvointialueelle ja yhteistyötahoihin on merkittävä osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kehittämistä. Ennaltaehkäisevän työn jatkuva kehittäminen ja toimintatapojen juurruttaminen on poikkihallinnollisesti koko kunnan tehtävä.

7. KASVATUSPALVELUT

Utajärven kunnan kasvatustaloudet tarjoaa kuntalaisille kehittyneet, asiakaslähtöiset palvelut, jotka antavat kunnassa asuville lapsille ja nuorille edellytykset turvalliseen kasvuun. Kasvatustalouden toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus. Tästä muodostuu Utajärven lapsille ehyt yhtenäinen kasvu- ja koulupolku varhaislapsuudesta nuoruuteen.

Kasvatustalouden tehtävänä on monipuolisten ja nykyaikaisten kasvatustalouden- ja koulutustalouden tarjoaminen valtakunnallisten ja koulutuksen järjestäjäkohtaisten varhaiskasvatustalouden- ja opetussuunnitelmien mukaisesti. Päämääränä on ajatteleva, toimiva ja tyytyväinen kuntalainen, joka viihtyy ja haluaa asua paikkakunnallaan. Tähän päästään luomalla vahvat edellytykset lasten ja nuorten henkiselle, sosiaaliselle ja fyysiselle kasvuille.

7.1 Kasvatustalouden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos % v.23-24	Muutos % v.22-24
KASVATUSPALVELUT					
Myyntituotot	412 366	356 420	366 000	2,7	-11,2
Maksutuotot	113 765	57 900	62 400	7,8	-45,2
Tuet ja avustukset	194 358	86 000	64 000	-25,6	-67,1
Muut toimintatuotot	11 304	21 500	10 000	-53,5	-11,5
TOIMINTATUOTOT	731 794	521 820	502 400	-3,7	-31,3
Henkilöstökulut	-4 020 818	-4 226 323	-4 374 374	3,5	8,8
Palvelujen ostot	-1 917 986	-2 577 164	-2 759 555	7,1	43,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-175 828	-259 430	-230 850	-11,0	31,3
Avustukset	-93 572	-102 891	-130 000	26,3	38,9
Muut toimintakulut	-77 035	-100 400	-97 800	-2,6	27,0
TOIMINTAKULUT	-6 285 239	-7 266 208	-7 592 579	4,5	20,8
TOIMINTAKATE	-5 553 445	-6 744 388	-7 090 179	5,1	27,7

7.2 Kasvatuspalveluiden määrärahan jakautuminen

Ulkoinen + Sisäinen	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Kasvatuspalvelut yht.					
TOIMINTAKATE	-5 576 367	-6 260 910	-5 553 445	-6 744 388	-7 090 179
Peruskoulu					
TOIMINTAKATE	-3 190 994	-3 586 840	-3 427 343	-4 190 112	-4 261 833
Peruskoulu 0 - 5 lk					
TOIMINTAKATE	-1 305 466	-1 412 160	-1 291 124	-1 786 768	-1 639 903
Peruskoulu 6 - 9 lk					
TOIMINTAKATE	-1 567 096	-1 573 280	-1 543 159	-1 848 175	-1 901 635
Koulujen yhteiset					
TOIMINTAKATE	-213 691	-362 250	-398 644	-407 295	-483 087
Esiopetus					
TOIMINTAKATE	-87 701	-203 130	-110 242	-206 854	-210 158
Lukio					
TOIMINTAKATE	-688 366	-739 000	-736 072	-910 725	-1 016 227
Varhaiskasvatuspalvelut					
TOIMINTAKATE	-1 179 692	-1 317 110	-1 383 102	-1 635 600	-1 804 169

7.3 Kasvatuspalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p>Toimenpiteet: Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.</p> <ul style="list-style-type: none"> Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. <p>Väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi toteutetaan lapsiperhepakettia.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä 	<p>Jatketaan lukion markkinointia päivitetyn markkinointisuunnitelman mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: syksyllä 2024 lukion aloittavassa ryhmässä vähintään 15 opiskelijaa <p>Ylläpidetään kunnan mainetta laadukkaan perusopetuksen järjestäjänä</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Yli 90 % huoltajista on erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä perusopetuksen toteuttamiseen <p>Ylläpidetään laadukkaan varhaiskasvatuksen ja lapsiperhepaketin tunnettavuutta</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: 1-6 -vuotiaiden lasten määrä kunnassa ei laske vuoden 2024 aikana <p>Jatketaan maksuttoman varhaiskasvatuksen, 1–3 luokkalaisille tarjottavan aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan sekä kotihoidontuen kuntalisän toteuttamista.</p>

<p>Sitoudutaan maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan säännöllistä aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta. 	<p>Toteutetaan perusopetukseen valmistavaa opetusta</p> <p>Integroidaan maaliskuussa 2023 perusopetuksen valmistavassa opetuksessa aloittaneet lapset osaksi perusopetuksen yleisopetuksen ryhmiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: 2023 kuntaan tulleet maahanmuuttajalapset ovat mukana yleisopetuksessa kevätlukukauden 2024 päättyessä. <p>Kansainvälisyys näkyy vahvana painopistealueena lukion toiminnassa.</p> <p>MITTARI: Lukion omat kansainvälisyshankkeet ja Erasmus+ -hanke toteutuu lukuvuosisuunnitelman mukaan.</p>
<p><u>Tulostavoite:</u> Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen.</p> <p><u>Toimenpiteet:</u></p> <p>Lapset ja nuoret:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. • Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. • Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. • Hyvät harrastukset. 	<p>Ollaan mukana järjestämässä kerhotoimintaa ”Harrastamisen Suomen malli” -hankkeen kautta yhdessä kunnan nuorisotoimen ja 4H:n kanssa.</p> <p>MITTARI: Hankkeen puitteissa syksyllä 2021 käynnistyneet kerhot jatkavat toimintaansa vuonna 2024.</p>

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2024 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.

Toimenpiteet:

Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.

- Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta.
- Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta.

Kehitetään kuntalaistiedottamista nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.

- Viestinnän monikanavaisuus

Otetaan oppilas- ja opiskelijakunnat osaksi koulun päätöksentekoa.

- **MITTARI:** oppilaskunnan aloitteita toteutuu koulun arjessa vuoden aikana, Lukion ja perusopetuksen yhteisöllisissä opiskelu- huoltoryhmissä on säännöllisesti paikalla myös oppilaiden edustus.

Tuetaan koulun vanhempaintoimikunnan toimintaa.

MITTARI: Jokaisessa vanhempaintoimikunnan kokouksessa on opettajakunnan edustaja paikalla

Esiopetus, peruskoulu ja lukio

Utajärven koulussa toimii esiopetus, perusopetus ja lukio. Esiopetuksessa on 20 lasta yhdessä opetusryhmässä. Perusopetuksen oppilasmäärä on 269. Rinnakkaisluokkia on kaksi jokaisessa perusopetuksen ikäluokassa lukuun ottamatta vuosiluokkaa 2, josta on vain yksi luokka. Vuosiluokat 1-5 toimivat luokanopetuksessa (alakoulu) ja vuosiluokat 6-9 aineenopetuksessa (yläkoulu). Vuosiluokkien 1-5 opetus järjestetään pääasiassa koulun uudella puolella ja vuosiluokat 6-9 sekä lukio toimivat vanhalla puolella. Kaksi alakoulun luokkaa opiskelee väistötiloiksi hankitussa parakissa. Yläkoulussa on lisäksi pienluokka. Lukiossa opiskelee yhteensä 57 opiskelijaa yksisarjaisessa yleislukiossa. Koulu järjestää myös kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Utajärven koulu antaa tasokasta kasvatusta ja opetusta ajanmukaisessa ja viihtyisässä oppimisympäristössä, jossa vallitsee turvallinen ja innostava ilmapiiri. Kaikessa toiminnassa keskiössä on oppilas. Jokaiselle oppilaalle taataan parhaat mahdolliset edellytykset kasvuun ja oppimiseen. Sekä perusopetuksen että lukion puolella panostetaan jatkossakin vahvasti kansainvälisyyteen ja tietoteknisiin taitoihin. Lukion markkinoinnin tavoitteena on vähintään 15 opiskelijan aloittava ryhmä syyslukukaudella 2024.

Varhaiskasvatus

Keisarintien päiväkodissa on kuusi ryhmää; 0–1 -vuotiaiden Koiramäki, 2-3- vuotiaiden Vaahteramäki, 3-5- vuotiaiden ryhmät Kissankulma ja Tassula, 0-6 -vuotiaiden vuorohoitoryhmä Huvikumpu sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatusryhmä koulupäivinä aamuisin ja iltpäivisin sekä koulun loma-aikoina. Päiväkodin vuorohoitoryhmä on avoinna lasten etukäteen ilmoitettujen hoitoaikojen mukaan. Päiväkodissa on paikka n. 100 lapselle ja työntekijöitä on yhteensä 28.

Koska varhaiskasvatuksen erityisopettajia ei ole saatavilla, koulutetaan yksi varhaiskasvatuksen opettajista tähän tehtävään. Samoin myös varhaiskasvatuksen opettajista ja sosionomeista on pulaa. Tämän vuoksi

yksi vakituisessa työsuhteessa oleva lastenhoitaja koulutetaan varhaiskasvatuksen sosionomiksi.

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Toiminta tapahtuu pitkälti pienryhmissä, jolloin lapsen varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet tulevat huomioituiksi. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Päämääränä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen yhteistyössä vanhempien kanssa. Tarjoamme laadukasta ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta. Tavoittemme on varmistaa, että lapsella on ympärillään välittäviä ihmisiä ja hän kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi yhteisön jäsenenä.

8. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosan ulkoiset luvut

ULKOINEN	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	3 823 955	3 193 925	3 167 997	3 042 997	3 042 997
Myyntitulot	1 648 557	1 479 420	1 384 998	1 384 998	1 384 998
Maksutulot	162 334	104 900	189 500	189 500	189 500
Tuet ja avustukset	652 948	494 500	404 100	279 100	279 100
Muut toimintatuotot	1 360 116	1 115 105	1 189 399	1 189 399	1 189 399
Toimintamenot	-25 403 098	-14 003 907	-14 601 794	-14 592 595	-15 094 610
Henkilöstömenot	-7 463 268	-7 286 833	-7 599 983	-7 430 783	-7 482 798
Palvelujen ostot	-15 802 769	-4 453 633	-4 660 597	-4 720 597	-5 170 597
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 446 917	-1 546 580	-1 525 890	-1 525 890	-1 525 890
Avustukset	-290 699	-345 491	-352 200	-452 200	-452 200
Muut toimintamenot	-399 445	-371 370	-463 125	-463 125	-463 125
Toimintakate	-21 579 143	-10 809 982	-11 433 797	-11 549 598	-12 051 613
Verotulot	11 688 588	6 819 037	7 314 000	7 385 000	7 482 000
Valtionosuudet	12 634 257	5 300 000	5 099 559	5 165 000	5 720 000
Rahoitustulot- ja menot	-73 227	-90 830	-44 330	-125 680	-200 680
Korkotulot	26 709	2 520	34 020	2 520	2 520
Muut rahoitustulot	7 807	7 800	7 800	8 000	8 000
Korkomenot	-87 610	-100 000	-85 000	-135 000	-210 000
Muut rahoitusmenot	-20 133	-1 150	-1 150	-1 200	-1 200
Vuosikate	2 670 475	1 218 225	935 432	874 722	949 707
Poistot ja arvonalentumiset	-1 653 880	-1 258 125	-1 183 763	-1 268 763	-1 343 500
Tilikauden tulos	1 016 595	-39 900	-248 331	-394 041	-393 793
Vapaaeht.var. Lis(-) tai väh.(+)	-866 806	28 330	95 630	98 630	151 630
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)	40 856				
Tilikauden yli/alijäämä	190 645	-11 570	-152 701	-295 411	-242 163

Tavoitteet ja tunnusluvut

ULKOISET	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toim.tulot/Toim.menot, %	15,1	22,8	21,7	20,9	20,2
Vuosik./Poistot, %	161	97	79	69	71
Vuosikate, euroa/asukas	1 058	487	373	347	375
Kertynyt ylijäämä	5 980 137	5 968 567	5 815 866	5 520 455	5 278 292
Kertynyt ylijäämä euroa/as.	2 370	2 387	2 317	2 191	2 086
Asukasm. vuoden lopussa	2523	2500	2510	2 520	2 530

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä poisto- ja arvonalentumiset. Näiden määrärahojen ylittyminen tai alittuminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa. Suunnitelmavuoden henkilöstökulut sisältävät v.2025 0,8%:n korotuksen ja v.2026 0,7% korotuksen. Muihin suunnitelmavuosien kuluihin ei ole sisällytetty korotuksia.

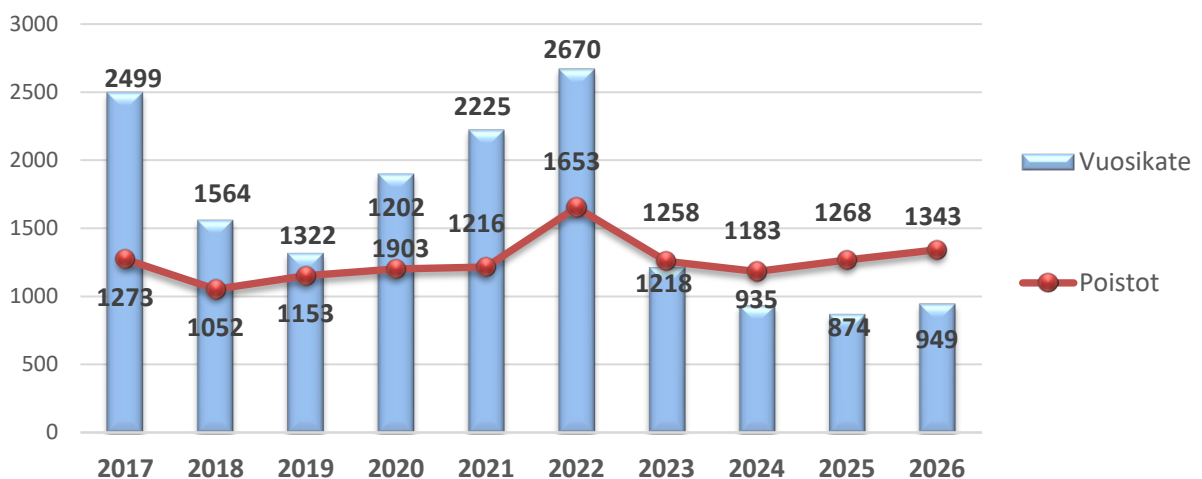
8.1 Tuloslaskelmaosan tavoitteet ja tunnusluvut

Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulos on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistojen määrän. Talousarviovuonna ja suunnittelukaudella tilikauden tulos on negatiivinen. Kertynyt yli-/alijäämä tunnusluvun tavoitearvon tulisi olla vähintään 300-400 € / asukas. Tämä luku on kestäväällä tasolla koko suunnittelukauden ajan.

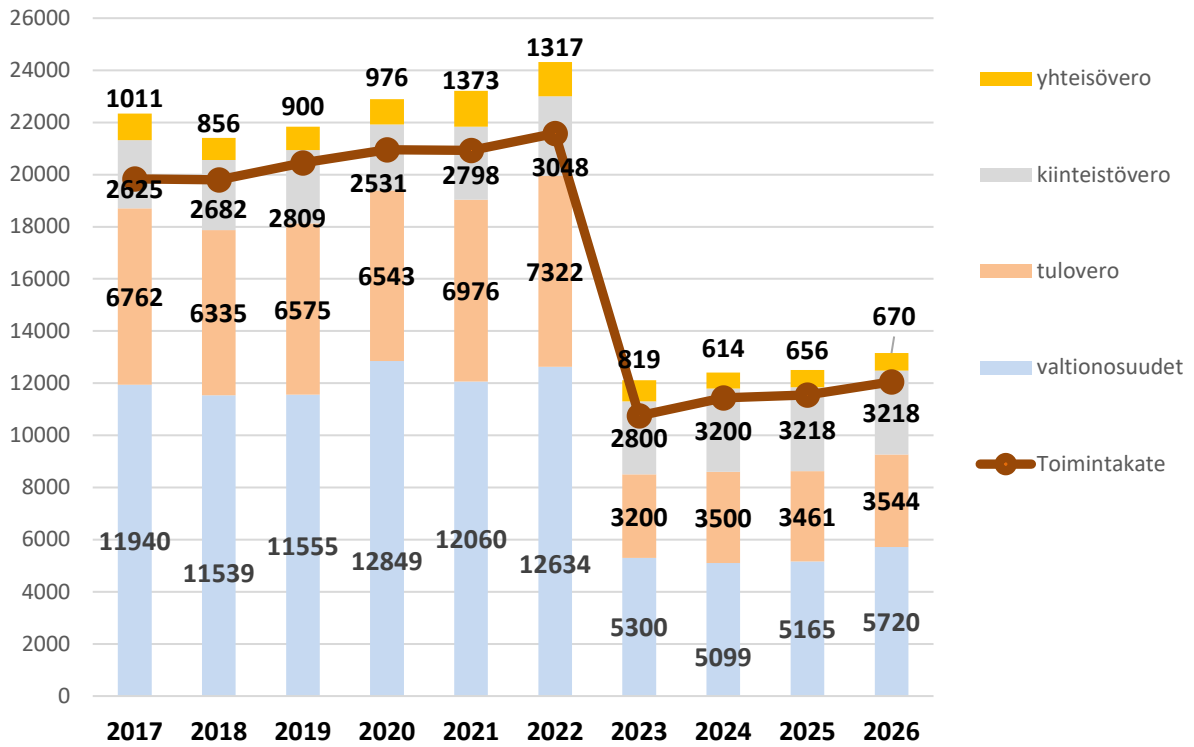
Käyttötalouden ulkoiset ja sisäiset luvut yhteensä

ULKOINEN JA SISÄINEN	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	5 598 255	5 474 768	5 691 603	5 566 603	5 566 603
Myyntitulot	3 328 965	3 702 223	3 858 204	3 858 204	3 858 204
Maksutulot	256 226	138 400	239 900	239 900	239 900
Tuet ja avustukset	652 948	519 040	404 100	279 100	279 100
Muut toimintatuotot	1 360 116	1 115 105	1 189 399	1 189 399	1 189 399
Toimintamenot	-27 177 399	-16 224 270	-17 125 400	-17 096 201	-17 598 216
Henkilöstömenot	-7 463 268	-7 286 833	-7 599 983	-7 430 783	-7 482 798
Palvelujen ostot	-17 442 672	-6 640 886	-7 089 963	-7 129 963	-7 579 963
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 487 423	-1 585 690	-1 569 730	-1 569 730	-1 569 730
Avustukset	-384 591	-338 991	-402 600	-502 600	-502 600
Muut toimintamenot	-399 445	-371 870	-463 125	-463 125	-463 125
Toimintakate	-21 579 143	-10 749 502	-11 433 797	-11 529 598	-12 031 613

Vuosikate suhteessa poistoihin, 1000€

Verorahoitus suhteessa toimintakatteeseen, 1000€

9. INVESTOINTIOSA

Investointiosassa varataan määrärahat ja asetetaan tuloarviot hankkeille, joiden kulut kirjanpidossa aktivoidaan tasetileille. Investointikohteittain valtuuston nähden sitovia ovat sekä hankkeen tulo- että menoarvio.

Vuonna 2024 isoimmat investoinnit keskittyvät teollisuusalueelle (676 000 euroa) ja Erillistalo -hankkeeseen (702 000 euroa). Myös uuteen kouluinvestointiin on varauduttu (300 000 euroa) ja maan ostoon (390 000 euroa).

INVESTOINTIESITYKSET	Kustann. arvio netto	Investointi- menot 2024	Investointi- tulot 2024	Investointi- netto 2024	Määräraha netto 2025	Määräraha netto 2026
HALLINTO						
Maan osto	450 000	390 000		390 000	30 000	30 000
Yhteensä		390 000	0	390 000	30 000	30 000
HYVINVOINTIPALVELUT						
Jäähalli turvakaukalo		55 000	20 000	35 000		
Yhteensä		55 000	20 000	35 000	0	0
KASVATUSPALVELUT						
Koulun oppimisympäristön kehitt.	235 000	35 000		35 000	200 000	
Uusi koulu (yläaste ja lukio)	3 000 000	300 000		300 000	2 700 000	
Koulun piha-alue						100 000
Koulun tekniikkatila						200 000
Päiväkodin pihan toiminnallisuuden parant.		25 000		25 000		
Yhteensä		360 000	0	360 000	2 900 000	300 000
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Vedenottamoiden automaatioiden uusinta	30 000	15 000		15 000	15 000	
Viemäripumpp. automaatioiden uusinta	70 000	50 000		50 000	20 000	
Etäluettavat vesimittarit					50 000	
Viemäriverkoston saneeraus		80 000		80 000		
Verkoston laajennus, vesi	120 000	0		0	20 000	100 000
Verkoston laajennus, viemäri	80 000	20 000		20 000	20 000	40 000
Yhteensä		165 000	0	165 000	125 000	140 000
ELINYMPÄRISÖPALVELUT						
Uudet tiet	50 000	25 000		25 000	25 000	
Teollisuusalueen tiet	800 000	400 000		400 000	250 000	150 000
Teoll.alue Orikankaan liittymä	175 000	275 000	200 000	75 000	100 000	
Liikennepuisto	56 000	200 000	144 000	56 000		
Energiaterminaali Hietaselkä		670 000	469 000	201 000		
Ikälän silta peruskorjaus yhteishanke		50 000	22 500	27 500		
Erillistalohanke		702 000		702 000		
Rivitaohuoneistojen peruskorjaus	100 000	50 000		50 000		50 000
Yhteensä		2 372 000	835 500	1 536 500	375 000	200 000
Kaikki yhteensä		3 342 000	855 500	2 486 500	3 430 000	670 000

10. RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan vaikutus maksuvalmiuteen. Valtuustolle sitovia eriä ovat antolainasaamisten muutokset, lainakannan muutokset kokonaiseränä sekä oman pääoman muutokset kokonaiseränä.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 670 475	1 218 225	935 432	874 722	949 707
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-48 847	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 037 061	-2 470 000	-3 342 000	-3 430 000	-670 000
Rahoitusosuudet investointeihin	492 919	1 085 000	855 500	0	0
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulo	78 242	1 000	1 000	1 000	1 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 155 728	-166 775	-1 551 068	-2 555 278	279 707
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	1 874 209	5 000	25 000	25 000	25 000
Antolainasaamisten lisäykset	-4 776	0	0		
Antolainasaamisten vähennykset	1 878 985	5 000	25 000	25 000	25 000
Lainakannan muutokset	-1 257 276	-1 210 000	-1 100 000	1 530 278	-304 707
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	2 630 278	715 293
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-1 257 276	-1 210 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 020 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-96 420				
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 676 239	-1 371 775	-2 626 068	-1 000 000	0
Rahavarat 31.12.	4 397 522	2 168 225	1 873 932	873 932	873 932
Rahavarat 01.01.	2 721 282	3 500 000	4 500 000	1 873 932	873 932

Tavoitteet ja tunnusluk. tavoitearvot	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026
Toiminn. ja invest. rahavirran kert.5v.	-336 164	-492 273	-370 100	-833 562	-570 337
Lainanhoitokate	2,10	1,01	0,79	0,78	0,56
Investointien tulorahoitus, %	173	88	38	26	142

10.1. Rahoitusosan tavoitteet ja tunnusluvut

Investointien omarahoitustavoite

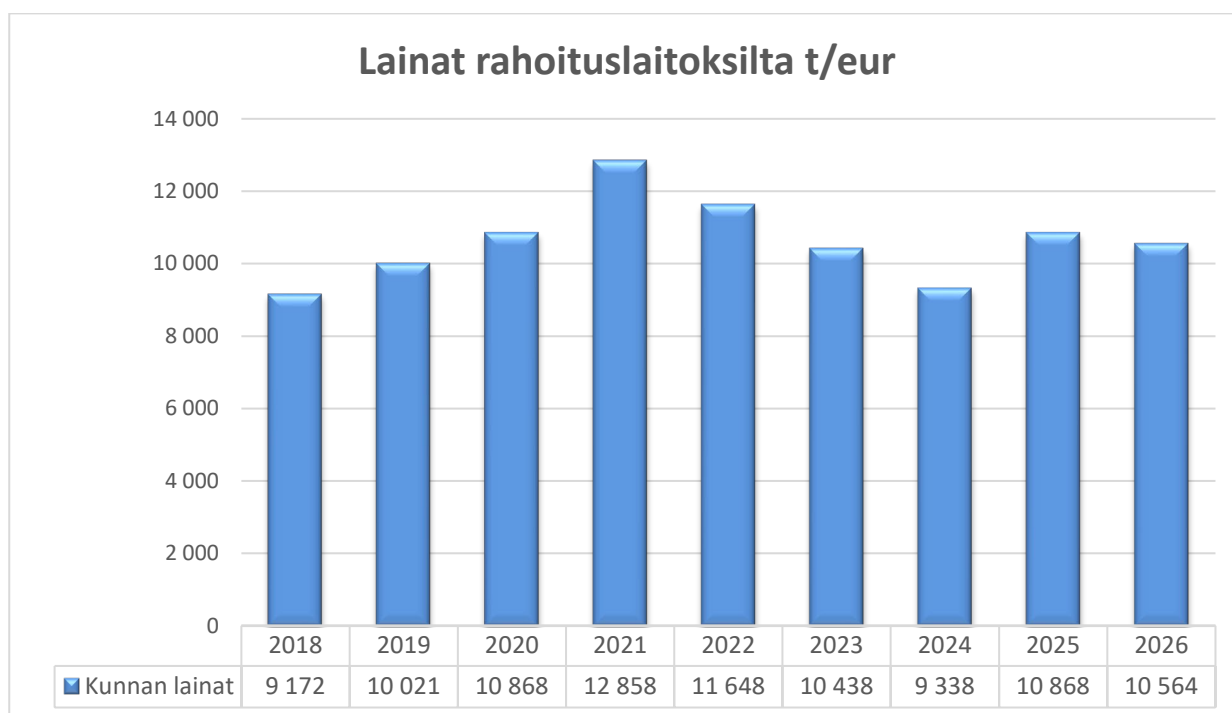
Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investoinnin omarahoitustavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan tunnusluvun avulla. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omarahoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Verrattaessa talousarviovuoden vuosikatetta investointeihin nähdään, että tämä tunnusluku on 38. Sen tulisi olla yli 100. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on investointitasoa alempi.

Lainanhoitokykytavoite

Lainanhoitokykyä koskevaksi tavoitteeksi on perusteltua asettaa, että kunnan normaali tulorahoitus ilman satunnaiseriä on olennaisesti lainanhoitomenoja suurempi. Tavoitearvo lasketaan Lainanhoitokate -tunnusluvusta: $= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$. Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tämä tunnusluku jää alle yhden talousarviovuonna ja suunnittelukaudella. Kunnan tavoitteena on, että lainanhoitokate ei painu pysyvästi alle yhden.

Alla on esitetty kunnan lainakannan arvioitu kasvu. Lainakanta vähenee vuonna 2024. Kassavarojen käyttö investointien rahoitukseen mahdollistaa tämän. Vuodesta 2025 lähtien lainakanta lähtee uudelleen kasvuun.

11. TALOUSARVION SITOVUUS

Määrärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi joko brutto- tai nettoperiaatteen mukaan. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään sitovuustasosta. Nettoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana. Utajärven kunnassa on käytetty nettoperiaatetta käyttötalousosan määrärahoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
Ulkoiset ja sisäiset	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Hallintopalvelut	N	1 919 600	
Elinvoimapalvelut	N	560 564	
Hyvinvointipalvelut	N	1 495 472	
Kasvatuspalvelut	N	7 090 179	
Elinympäristöpalvelut	N	367 982	
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 314 000
Valtionosuudet	B		5 099 559
Korkotulot	B		34 020
Muut rahoitustulot	B		7 800
Korkomenot	B	85 000	
Muut rahoitusmenot	B	1 150	
INVESTOINTIOSA			
Hallinto	B	390 000	
Hyvinvointipalvelut	B	55 000	20 000
Kasvatuspalvelut	B	360 000	
Vesi- ja viemärlaitos	B	165 000	
Elinympäristöpalvelut	B	2 372 000	835 500
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		25 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1 100 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	-2 626 068	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		13 335 879	13 335 879

12. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA

Vesi- ja viemärilaitos toimii erillisenä taseyksikkönä elinympäristöpalveluiden alla. Taseyksikön toimintatulojen tulisi kattaa toimintakulut ja investoinnit. Talouden näkökulmasta toimintaa tarkastellaan noin viiden vuoden aikajänteellä. Vesijohtoverkoston haasteena on kunnan laita-alueiden käyttäjien väheneminen.

Investointitarpeita lähitulevaisuuteen on tunnistettu mm. Mäntyvaaran runkovesijohdon uusimisen osalta sekä Mustikkakankaan teollisuusalueen laajenemisesta johtuen. Vesilaitosautomaatiikan uusimista on tehty viime vuosina määrätietoisesti. Laitteistojen uusimista jatketaan sekä vesi- että viemäripuolella vuonna 2024. Etäluettavien vesimittareiden käyttöönotto on aloitettu vuodesta 2020 alkaen asentamalla mittarit keskeisimpiin isoihin kulutusposteisiin ja kaikkiin uusiin liittyimiin. Etämittareiden asennusta kohteisiin jatketaan resurssien puitteissa.

Viemäriverkoston osalta vuotovesien määrä on edelleen ongelma, vaikka koko verkosto saneerattiin 1995–2005 välisenä aikana. Viemäriverkoston korjauksia on tehty nyt useamman vuoden ajan ja korjattavia kohtia edelleen löytyy sitä mukaa kun linjoja saadaan kuvattua ja tutkittua. Korjauksilla on saavutettu selkeästi vuotovesien huippujen leikkaantuminen sateiden jälkeen. Kuitenkin vuotovesien kokonaismäärä laskee hitaasti. Vuodelle 2024 varataan 80 000 euroa korjauksiin. Jäteveden hinta on vuonna 2024 3,15 €/m³ alv 0 %.

Vesijohtoverkosto kattaa koko kunnan alueen n. 98 %:sti. Veden myynti on vuosien saatossa hieman laskenut. Viimeisten parin vuoden aikana on vesihuollon varautumiseen panostettu paljon. Kokonaistoimintaa on jouduttu vesihuollossa tarkastelemaan täysin uudelta näkökulmalta muuttuneen turvallisuusympäristön vuoksi. Veden hinta vuonna 2024 on 1,47 €/m³ alv 0 %.

TULOSLASKELMA ulk.+sis.	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	676 751	699 910	743 640	743 640	743 640
Henkilöstömenot	-109 474	-168 394	-206 125	-207 774	-209 228
Palvelujen ostot	-338 283	-292 518	-332 757	-332 757	-332 757
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-131 346	-109 880	-106 280	-106 280	-106 280
Muut kulut	-10 780	-15 390	-15 390	-15 390	-15 390
Poistot	-136 435	-138 300	-135 910	-145 000	-150 000
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-49 567	-24 572	-52 822	-63 561	-70 015
Rahoitustuotot ja -kulut	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698
LIIEKEYLI-/ ALIJÄÄMÄ ENNEN VAR.	-139 265	-114 270	-142 520	-153 259	-159 713
Poistoeron lis(-), väh.(+)	20 417	18 330	23 130	23 130	23 130
Vapaaeht.var.lis(-), väh(+)	0				
TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	-118 848	-95 940	-119 390	-130 129	-136 583

RAHOITUSOSA	TP 2022	TA 2023	TA 2022	TS 2025	TS 2023
Toiminnan rahavirta					
Liikelyli-/alijäämä	-139 265	-114 270	-142 520	-153 259	-159 713
Poistot ja arvonalenn.	136 435	138 300	135 910	145 000	150 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-246 163	-155 000	-165 000	-125 000	-140 000
Rahoitusosuudet invest.	0	0	0	0	
Toiminn. ja invest. rahavirta	-248 993	-130 970	-171 610	-133 259	-149 713
Rahoituksen rahavirta					
Vaihto-omaisuuden muutos	17 481				
Saamisten muutos muilta	-10 495				
Korott.velkojen muutos muilta	-18 399				
Rahoituksen rahavirta	-260 406				

Sisäinen korko

Vuoden 2001 aloittavassa taseessa vesilaitokselle eriytetystä peruspääomasta on peritty sisäistä korvausta sijoitetulle pääomalle 6 %:n mukaan, $1\,494\,973,63 \text{ €} * 6\% = 89\,698 \text{ €}$. Sisäinen korvaus on laskennallinen. Korvausta ei suoriteta.

Sisäiset lainat ja peruspääomasijoitus talousarviossa

Vuosina 2024–2026 ei ole osoitettu sisäistä lainaa eikä peruspääomasijoituksen muutosta.